

Βρυξέλλες, 13 Δεκεμβρίου 2022
(OR. en)

15899/22

Διοργανικός φάκελος:
2022/0401 (APP)

SOC 683
ANTIDISCRIM 119
GENDER 198
JAI 1661
FREMP 263

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	8 Δεκεμβρίου 2022
Αποδέκτης:	κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2022) 689 final
Θέμα:	Πρόταση ΟΔΗΓΙΑΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με πρότυπα για τους φορείς ισότητας στον τομέα της ίσης μεταχείρισης προσώπων ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, της ίσης μεταχείρισης προσώπων στον τομέα της εργασίας και της απασχόλησης ανεξαρτήτως θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού, της ίσης μεταχείρισης γυναικών και ανδρών σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης και όσον αφορά την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την παροχή αυτών, και την απαλοιφή του άρθρου 13 της οδηγίας 2000/43/EK και του άρθρου 12 της οδηγίας 2004/113/EK

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2022) 689 final.

σνημμ.: COM(2022) 689 final

Βρυξέλλες, 7.12.2022
COM(2022) 689 final

2022/0401 (APP)

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με πρότυπα για τους φορείς ισότητας στον τομέα της ίσης μεταχείρισης προσώπων ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, της ίσης μεταχείρισης προσώπων στον τομέα της εργασίας και της απασχόλησης ανεξαρτήτως θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού, της ίσης μεταχείρισης γυναικών και ανδρών σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης και όσον αφορά την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την παροχή αυτών, και την απαλοιφή του άρθρου 13 της οδηγίας 2000/43/ΕΚ και του άρθρου 12 της οδηγίας 2004/113/ΕΚ

{SWD(2022) 386 final} - {SWD(2022) 387 final}

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

• Αιτιολόγηση και στόχοι της πρότασης

Οι φορείς ισότητας διαδραματίζουν θεμελιώδη ρόλο στην αρχιτεκτονική της ΕΕ κατά των διακρίσεων. Πρόκειται για δημόσιους οργανισμούς που βοηθούν τα θύματα διακρίσεων, παρακολουθούν και υποβάλλουν εκθέσεις σχετικά με θέματα διακρίσεων, ενώ επίσης συμβάλλουν στην ευαισθητοποίηση σχετικά με τα δικαιώματα των ανθρώπων και την αξία της ισότητας. Οι φορείς ισότητας υποχρεούνται μέχρι στιγμής από το δίκαιο της ΕΕ να καταπολεμούν τις διακρίσεις λόγω φυλετικής και εθνοτικής καταγωγής και φύλου σε συγκεκριμένους τομείς. Το εθνικό δίκαιο συχνά προβλέπει ευρύτερο πεδίο αρμοδιοτήτων.

Στόχος της παρούσας πρότασης είναι η θέσπιση δεσμευτικών προτύπων για τους φορείς ισότητας στους τομείς:

- α) της ίσης μεταχείρισης προσώπων ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής,
- β) της ίσης μεταχείρισης στον τομέα της εργασίας και της απασχόλησης μεταξύ προσώπων ανεξαρτήτως θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού, και
- γ) της ίσης μεταχείρισης γυναικών και ανδρών σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης και όσον αφορά την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την παροχή αυτών.

Η Επιτροπή έχει εγκρίνει χωριστή πρόταση¹ για τη θέσπιση δεσμευτικών προτύπων για τους φορείς ισότητας στον τομέα της ίσης μεταχείρισης και των ίσων ευκαιριών μεταξύ γυναικών και ανδρών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης (στο εξής: παράλληλη πρόταση). Μαζί με την παράλληλη πρόταση, η παρούσα πρόταση αποσκοπεί στη δημιουργία ενός ενισχυμένου πλαισίου για τους φορείς ισότητας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, με σκοπό την προώθηση της ίσης μεταχείρισης και των ίσων ευκαιριών και την καταπολέμηση των διακρίσεων για όλους τους λόγους και στους τομείς που ορίζονται στις οδηγίες για την ισότητα που αναφέρονται κατωτέρω.

Οι φορείς ισότητας συστάθηκαν για πρώτη φορά με την οδηγία για τη φυλετική ισότητα (2000/43/ΕΚ)². Επιφορτίστηκαν με το καθήκον της προώθησης της ίσης μεταχείρισης μέσω των ακόλουθων αποστολών:

- την παροχή ανεξάρτητης βοήθειας σε θύματα διακρίσεων για την προώθηση των καταγγελιών τους περί διάκρισης,
- τη διενέργεια ανεξάρτητων ερευνών σχετικά με τις διακρίσεις,
- τη δημοσίευση ανεξάρτητων εκθέσεων και τη διατύπωση συστάσεων για θέματα που συνδέονται με διακρίσεις.

¹ COM(2022) 688.

² Οδηγία 2000/43/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 2000, περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ασχέτως φυλετικής ή εθνοτικής τους καταγωγής (ΕΕ L 180 της 19.7.2000, σ. 22).

Στη συνέχεια τρεις οδηγίες σχετικά με την ισότητα ανέθεσαν στους φορείς ισότητας την ίδια αποστολή στους αντίστοιχους τομείς: η οδηγία για την ισότητα των φύλων στον τομέα των αγαθών και των υπηρεσιών (2004/113/EK)³, η οδηγία για την ισότητα των φύλων στον τομέα της απασχόλησης (2006/54/EK)⁴ και η οδηγία για την ισότητα των φύλων στον τομέα της αυτοαπασχόλησης (2010/41/EE)⁵. Οι δύο τελευταίες προσέθεσαν το καθήκον της ανταλλαγής πληροφοριών με τους αντίστοιχους ευρωπαϊκούς φορείς.

Δύο άλλες οδηγίες για την ισότητα, η οδηγία για την ισότητα στην απασχόληση (2000/78/EK)⁶ και η οδηγία για την ισότητα των φύλων στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης (79/7/ΕΟΚ)⁷, δεν περιλαμβάνουν διατάξεις σχετικά με τους φορείς ισότητας. Στην πράξη, ωστόσο, πολλά κράτη μέλη έχουν επιλέξει να αναθέσουν στους φορείς ισότητας όλους τους λόγους και τους τομείς διακρίσεων που καλύπτονται από τις δύο αυτές οδηγίες και ορισμένες φορές περισσότερους⁸, μέσω του εθνικού δικαίου. Η συντριπτική πλειονότητα των κρατών μελών έχει πλέον συστήσει φορείς ισότητας που καλύπτουν «διάφορα είδη διακρίσεων» και ασχολούνται με πολλούς λόγους και τομείς διακρίσεων, οι οποίοι συχνά υπερβαίνουν εκείνους που προστατεύονται από το δίκαιο της ΕΕ. Ωστόσο, αυτό δεν συμβαίνει σε όλα τα κράτη μέλη, ενώ μάλιστα, σε ορισμένες περιπτώσεις⁹, οι φορείς ισότητας δεν καλύπτουν ακόμη τους λόγους και τους τομείς των οδηγιών 2000/78/EK και 79/7/ΕΟΚ.

Οι υφιστάμενες οδηγίες της ΕΕ για την ισότητα δεν περιλαμβάνουν διατάξεις σχετικά με την πραγματική δομή και λειτουργία των φορέων ισότητας, αλλά απαιτούν απλώς να διαθέτουν ορισμένες ελάχιστες αρμοδιότητες και να ενεργούν ανεξάρτητα στο πλαίσιο της άσκησης των αρμοδιοτήτων τους. Καθώς παρέχεται ευρύ περιθώριο διακριτικής ευχέρειας στα κράτη μέλη κατά την εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων, υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των φορέων ισότητας σε κάθε κράτος μέλος, ιδίως όσον αφορά την εντολή, τις εξουσίες, την ηγεσία, την ανεξαρτησία, τους πόρους, την προσβασιμότητα και την αποτελεσματικότητά τους. Η κατάσταση αυτή επηρεάζει την εκπλήρωση των στόχων τους βάσει του δικαίου της ΕΕ. Ενώ οι διαφορές τους οφείλονται εν μέρει στην ποικιλία των νομικών παραδόσεων και των νομικών συστημάτων στα κράτη μέλη, η κατάσταση αντικατοπτρίζει επίσης τα διαφορετικά επίπεδα φιλοδοξίας και επίτευξης των στόχων των οδηγιών στα κράτη μέλη.

³ Οδηγία 2004/113/EK του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2004, για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στην πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την παροχή αυτών (ΕΕ L 373 της 21.12.2004, σ. 37).

⁴ Οδηγία 2006/54/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006, για την εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης (ΕΕ L 204 της 26.7.2006, σ. 23).

⁵ Οδηγία 2010/41/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 2010, για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών που ασκούν αυτοτελή επαγγελματική δραστηριότητα και για την κατάργηση της οδηγίας 86/613/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 180 της 15.7.2010, σ. 1).

⁶ Οδηγία 2000/78/EK του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2000, για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία (ΕΕ L 303 της 2.12.2000, σ. 16).

⁷ Οδηγία 79/7/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1978, περί της προοδευτικής εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης μεταξύ ανδρών και γυναικών σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης (ΕΕ L 6 της 10.1.1979, σ. 24).

⁸ Η νομοθεσία ορισμένων κρατών μελών παρέχει ευρύτερη προστασία όσον αφορά τους λόγους και τους τομείς, όπως ιθαγένεια, οικονομική κατάσταση, έκφραση φύλου, ή ακόμη και έναν ενδεικτικό κατάλογο λόγων.

⁹ Βλ. SWD(2021) 63 Μέρος 2.1.1 [commission staff working document - equality bodies and the implementation of the commission recommendation on standards for equality bodies_en.pdf \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/working_document_2021_63_2_1_1).

Για να διασφαλιστεί ότι οι φορείς ισότητας μπορούν να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητές τους, να συμβάλουν αποτελεσματικά στην εφαρμογή όλων των οδηγιών για την ισότητα και να βοηθήσουν τα θύματα διακρίσεων να αποκτήσουν πρόσβαση στη δικαιοσύνη, η Επιτροπή εξέδωσε το 2018 σύσταση σχετικά με πρότυπα για τους φορείς ισότητας¹⁰. Ειδικότερα, στόχος της ήταν η αντιμετώπιση των προκλήσεων που προκύπτουν από τις ευρείες και ελλειπείς διατάξεις σχετικά με τους φορείς ισότητας στις οδηγίες της ΕΕ.

Το 2021, η Επιτροπή δημοσίευσε έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας για τη φυλετική ισότητα και της οδηγίας για την ισότητα στην απασχόληση. Η έκθεση εξετάζει την εφαρμογή της σύστασης της Επιτροπής του 2018 και συνοδεύεται από λεπτομερέστερο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής σχετικά με τους φορείς ισότητας¹¹. Στην έκθεση επισημαίνεται ότι οι φορείς ισότητας έχουν αναδειχθεί ως απαραίτητοι και πολύτιμοι θεσμοί για την επίτευξη αλλαγών σε επίπεδο ατόμων, ιδρυμάτων και της κοινωνίας γενικότερα.

Ωστόσο, τα περισσότερα από τα ζητήματα τα οποία επεδίωκε να αντιμετωπίσει η σύσταση, παρέμειναν ανεπίλυτα, με αποτέλεσμα ορισμένοι φορείς ισότητας να μην μπορούν να εκπληρώσουν τον ρόλο τους με αποτελεσματικό τρόπο. Το επίπεδο προστασίας από τις διακρίσεις, εφαρμογής των οδηγιών και προώθησης της ισότητας και της ευαισθητοποίησης του κοινού και των εθνικών θεσμικών οργάνων εξακολουθεί να διαφέρει μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ. Αποδεικνύεται, λοιπόν, ότι η σύσταση δεν ήταν επαρκής. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή δεσμεύτηκε να αξιολογήσει έως το 2022 κατά πόσον είναι αναγκαίο να προτείνει σχετική νομοθετική πράξη για την ενίσχυση του ρόλου των εθνικών φορέων ισότητας.

Η αναδρομική ανάλυση που παρατίθεται στο αναλυτικό έγγραφο το οποίο συνοδεύει την παρούσα πρόταση επιβεβαιώνει την εκτίμηση αυτή¹². Καταλήγει στο συμπέρασμα ότι δεν έχει επιτευχθεί πλήρως ο φιλόδοξος στόχος να διασφαλιστεί η εφαρμογή και η επιβολή του δικαίου της ΕΕ για την καταπολέμηση της άνισης μεταχείρισης και των διακρίσεων και την ενίσχυση της πρόληψής τους. Τα επίπεδα διακρίσεων παραμένουν υψηλά, ενώ το επίπεδο ενημέρωσης των θυμάτων σχετικά με τα δικαιώματά τους παραμένει χαμηλό. Ο περιορισμένος αριθμός καταγγελιών εξακολουθεί να αποτελεί σημαντικό πρόβλημα: το επίπεδο ευαισθητοποίησης και των γνώσεων του κοινού σχετικά με τις διακρίσεις εξακολουθεί να είναι περιορισμένο. Πολλοί φορείς ισότητας δεν έχουν τα κατάλληλα εφόδια, όσον αφορά τις εξουσίες και τους πόρους, για να προσφέρουν ουσιαστική βοήθεια στα θύματα.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εξέφρασαν την υποστήριξή τους στη θέσπιση νέων κανόνων για την ενίσχυση των φορέων ισότητας. Το 2021 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κάλεσε¹³ την Επιτροπή να προτείνει νομοθεσία σχετικά με πρότυπα για τους φορείς ισότητας, η οποία θα τους παρέχει ισχυρότερη εντολή και επαρκείς πόρους για τη διασφάλιση της ίσης μεταχείρισης των ατόμων με αναπηρία και την εξασφάλιση της πρόσβασης όλων στις διαθέσιμες πληροφορίες. Το 2022 το Συμβούλιο¹⁴ κάλεσε τα κράτη μέλη να στηρίξουν

¹⁰ Σύσταση (ΕΕ) 2018/951 της Επιτροπής, της 22ας Ιουνίου 2018, σχετικά με πρότυπα για τους φορείς ισότητας (ΕΕ L 167 της 4.7.2018, σ. 28).

¹¹ SWD(2021) 63 της 19ης Μαρτίου 2021.

¹² SWD(2022) 386.

¹³ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 10ης Μαρτίου 2021, σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία υπό το φως της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες [2020/2086(INI)].

¹⁴ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με την καταπολέμηση του ρατσισμού και του αντισημιτισμού — 6406/1/22 REV 1.

ισχυρούς φορείς ισότητας και να εγκρίνουν νομοθετικό πλαίσιο που θα τους επιτρέπει να εκτελούν τον ρόλο τους με ανεξαρτησία, και να τους εξασφαλίσουν τους κατάλληλους πόρους για την αποτελεσματική εκτέλεση των καθηκόντων τους. Επιπλέον, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υπογράμμισε την ανάγκη μεγαλύτερης στήριξης των εθνικών φορέων ισότητας και ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ιδίως όσον αφορά τη βελτίωση της ανεξαρτησίας τους και την αύξηση του προσωπικού και των οικονομικών τους πόρων· και εξέφρασε την υποστήριξή της για μια πρωτοβουλία της Επιτροπής σχετικά με την αποτελεσματικότητα των εθνικών φορέων ισότητας και την ανάπτυξη των δυνατοτήτων τους, των πολλαπλών ρόλων τους και των ικανοτήτων τους¹⁵.

Ως εκ τούτου, όπως ανακοινώθηκε στο πρόγραμμα εργασίας της για το 2022¹⁶, η Επιτροπή προτείνει δεσμευτικούς κανόνες για την ενίσχυση του ρόλου και της ανεξαρτησίας των φορέων ισότητας. Αυτό αποτελεί μέρος των εργασιών της Επιτροπής με σκοπό μια Ένωση ισότητας για όλους, όπως ορίζεται στις πολιτικές κατευθύνσεις της Επιτροπής για την περίοδο 2019-2024.

Στόχος της παρούσας οδηγίας είναι να καθορίσει πρότυπα για τους φορείς ισότητας, τα οποία θα καλύπτουν την εντολή, τα καθήκοντα, την ανεξαρτησία, τη δομή, τις εξουσίες, την προσβασιμότητα και τους πόρους τους, ώστε να διασφαλίζεται ότι μπορούν, σε συνεργασία με άλλους φορείς:

- α) να συμβάλλουν αποτελεσματικά στην εφαρμογή των οδηγιών 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ·
- β) να συνδράμουν αποτελεσματικά τα θύματα διακρίσεων όσον αφορά την πρόσβασή τους στη δικαιοσύνη·
- γ) να προωθούν την ίση μεταχείριση και την πρόληψη των διακρίσεων.

Η παρούσα πρόταση βασίζεται στην ουσία των υφιστάμενων διατάξεων σχετικά με τους φορείς ισότητας που περιέχονται στις οδηγίες 2000/43/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ για να τις αντικαταστήσει με ένα ενισχυμένο και λεπτομερέστερο σύνολο κανόνων. Οι νέοι κανόνες ενσωματώνουν όλες τις ελάχιστες υποχρεώσεις που προβλέπονταν από τις δύο οδηγίες.

Η παρούσα πρόταση ενισχύει την προστασία στον τομέα της ίσης μεταχείρισης και της απαγόρευσης των διακρίσεων, διευρύνοντας την εντολή των φορέων ισότητας ώστε να καλύπτει τους λόγους και τους τομείς που περιλαμβάνονται στις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ και 2000/78/ΕΚ.

• **Συνέπεια με τις ισχύουσες διατάξεις στον τομέα πολιτικής**

Η παρούσα πρόταση αποτελεί μέρος πολλών στρατηγικών και σχεδίων δράσης που έχουν εγκριθεί με σκοπό την επίτευξη μιας Ένωσης ισότητας: της στρατηγικής για την ισότητα των φύλων¹⁷, του σχεδίου δράσης για την καταπολέμηση του ρατσισμού¹⁸, του στρατηγικού

¹⁵ Γνωμοδότηση πρωτοβουλίας της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Βελτίωση της ισότητας στην ΕΕ», SOC/724-EESC-2022, εγκρίθηκε στις 26/10/2022.

¹⁶ https://ec.europa.eu/info/strategy-documents/commission-work-programme/commission-work-programme-2023_el.

¹⁷ COM(2020)152 https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/gender-equality-strategy_el.

¹⁸ COM(2020)565 https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/racism-and-xenophobia/eu-anti-racism-action-plan-2020-2025_el.

πλαisiού για την ισότητα, την ένταξη και τη συμμετοχή των Ρομά¹⁹, της στρατηγικής για την ισότητα των ΛΟΑΤΚΙ²⁰ και της στρατηγικής για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία²¹. Επίσης, αναφέρεται σ' αυτήν και η στρατηγική για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού και τη διαφύλαξη της εβραϊκής ζωής²².

Ιδίως το στρατηγικό πλαίσιο της ΕΕ για την ισότητα, την ένταξη και τη συμμετοχή των Ρομά και η σύσταση του Συμβουλίου της 12 Μαρτίου 2021 σχετικά με την ισότητα, την ένταξη και τη συμμετοχή των Ρομά²³ προβλέπουν τη συμμετοχή φορέων ισότητας σε δομές που έχουν συσταθεί για να εποπτεύουν την εφαρμογή, την παρακολούθηση και την επανεξέταση των εθνικών στρατηγικών πλαισίων για τους Ρομά.

Οι φορείς ισότητας που έχουν οριστεί δυνάμει της οδηγίας 2006/54/ΕΚ είναι επίσης αρμόδιοι για θέματα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας (ΕΕ) 2019/1158 σχετικά με την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής για τους γονείς και τους φροντιστές²⁴. Η παράλληλη πρόταση, αντικαθιστώντας τις σχετικές διατάξεις της οδηγίας 2006/54/ΕΚ, θα εφαρμόζεται επίσης στους φορείς ισότητας κατά την αντιμετώπιση των διακρίσεων που καλύπτονται από την οδηγία (ΕΕ) 2019/1158.

Η οδηγία που έχει προταθεί για την ίση μεταχείριση²⁵ περιλαμβάνει επίσης άρθρο σχετικά με τους φορείς ισότητας. Πριν από την έγκριση, ο νομοθέτης θα πρέπει να εξετάσει το ενδεχόμενο παραπομπής στην παρούσα πρόταση²⁶ στο εν λόγω άρθρο.

Η ΕΕ και όλα τα κράτη μέλη είναι συμβαλλόμενα μέρη της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, η οποία περιλαμβάνει την υποχρέωσή τους να απαγορεύουν τις διακρίσεις λόγω αναπηρίας και να εγγυώνται στα άτομα με αναπηρία ισότιμη και αποτελεσματική νομική προστασία έναντι κάθε είδους διακρίσεων.

- **Συνέπεια με άλλες πολιτικές της Ένωσης**

Για τους φορείς ισότητας προβλέπεται ειδικός ρόλος και από άλλα μέσα της ΕΕ.

Η οδηγία για την ελεύθερη κυκλοφορία²⁷ αντιμετωπίζει τις διακρίσεις λόγω ιθαγένειας και τους αδικαιολόγητους περιορισμούς ή εμπόδια στο δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας των

¹⁹ https://ec.europa.eu/info/publications/new-eu-roma-strategic-framework-equality-inclusion-and-participation-full-package_en_el.

²⁰ COM(2020)698 https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/lesbian-gay-bi-trans-and-intersex-equality/lgbtiq-equality-strategy-2020-2025_el.

²¹ COM(2021)101 <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1484&langId=el>.

²² COM(2021) 615 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/ip_21_4990.

²³ Σύσταση του Συμβουλίου, της 12ης Μαρτίου 2021, για την ισότητα, την ένταξη και τη συμμετοχή των Ρομά 2021/C 93/01 (ΕΕ C 93 της 19.3.2021, σ. 1).

²⁴ Οδηγία (ΕΕ) 2019/1158 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, σχετικά με την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής για τους γονείς και τους φροντιστές και την κατάργηση της οδηγίας 2010/18/ΕΕ του Συμβουλίου (ΕΕ L 188 της 12.7.2019, σ. 79).

²⁵ Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης των προσώπων ανεξαρτήτως θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού, COM/2008/426 της 2ας Ιουλίου 2008.

²⁶ Ή, εάν έχει εκδοθεί μέχρι τότε, στην παρούσα οδηγία.

²⁷ Βλ. άρθρο 4 της οδηγίας 2014/54/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, περί μέτρων που διευκολύνουν την άσκηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων στο πλαίσιο της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων (ΕΕ L 128 της 30.4.2014, σ. 8). Η παρούσα οδηγία δεν καλύπτει τους λόγους διακρίσεων που προβλέπονται στο άρθρο 19 της ΣΛΕΕ. Βασίζεται στο άρθρο 46 της ΣΛΕΕ, το οποίο αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων.

εργαζομένων της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους. Προβλέπει «φορείς για την προαγωγή, την ανάλυση, την παρακολούθηση και την υποστήριξη της ίσης μεταχείρισης των εργαζομένων της Ένωσης και των μελών της οικογενείας τους, χωρίς διακρίσεις λόγω ιθαγενείας, αδικαιολόγητους περιορισμούς ή εμπόδια του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας» και διευκρινίζει ότι «οι φορείς αυτοί μπορούν να ενταχθούν σε ήδη υφισταμένους εθνικούς φορείς και επιδιώκουν αντίστοιχους στόχους». Τα περισσότερα κράτη μέλη επέλεξαν να αναθέσουν σ' έναν φορέα ισότητας αυτές τις περιπτώσεις διακρίσεων. Μολονότι οι εν λόγω λόγοι και τομείς δεν καλύπτονται από την παρούσα πρόταση, τα οριζόντια μέτρα για τη βελτίωση της λειτουργίας, της προσβασιμότητας και της ανεξαρτησίας των φορέων ισότητας μπορεί επίσης να έχουν θετικό αντίκτυπο στην άσκηση των αρμοδιοτήτων τους βάσει της οδηγίας για την ελεύθερη κυκλοφορία.

Ο κανονισμός περί κοινών διατάξεων για τα ταμεία επιμερισμένης διαχείρισης²⁸ απαιτεί από τα κράτη μέλη να εξασφαλίζουν τη συμμετοχή φορέων ισότητας καθ' όλη τη διάρκεια της προετοιμασίας, της υλοποίησης και της αξιολόγησης των εν λόγω προγραμμάτων, μεταξύ άλλων μέσω της συμμετοχής σε επιτροπές παρακολούθησης.

Η στρατηγική για την ενίσχυση της εφαρμογής του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων στην ΕΕ²⁹ (στο εξής: Χάρτης) περιλαμβάνει τη συμμετοχή φορέων ισότητας στην κατάρτιση σχετικά με τον Χάρτη και τη συνεργασία και τον συντονισμό με άλλους σχετικούς φορείς όσον αφορά δραστηριότητες που σχετίζονται με τον Χάρτη.

Η πρόταση οδηγίας για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας³⁰ προβλέπει επίσης δυνητικό ρόλο για τους φορείς ισότητας που έχουν συσταθεί σύμφωνα με τις οδηγίες 2004/113/EK, 2006/54/EK και 2010/41/ΕΕ. Παρέχει στα κράτη μέλη την ευελιξία να αναθέτουν σε φορέα ισότητας ή άλλον φορέα την εκτέλεση των καθηκόντων που ορίζονται στην προτεινόμενη οδηγία, όσον αφορά την ανεξάρτητη συνδρομή και παροχή συμβουλών σε θύματα βίας κατά των γυναικών και ενδοοικογενειακής βίας· τη δημοσίευση ανεξάρτητων εκθέσεων και τη διατύπωση συστάσεων στον συγκεκριμένο τομέα· και την ανταλλαγή πληροφοριών με τους αντίστοιχους ευρωπαϊκούς φορείς.

Με την ενίσχυση της συνδρομής προς τα άτομα και τις ομάδες που υφίστανται διακρίσεις όσον αφορά την πρόσβασή τους στη δικαιοσύνη σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση, η παρούσα πρόταση συμπληρώνει τη νομοθεσία της ΕΕ που έχει ήδη εγκριθεί στον τομέα των δικαιωμάτων των θυμάτων³¹ και της πρόσβασης στη δικαιοσύνη (σχετικά με τη νομική

²⁸ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων (ΕΕ L 231 της 30.6.2021, σ. 159).

²⁹ Ανακοίνωση της Επιτροπής: Στρατηγική για την ενίσχυση της εφαρμογής του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων στην ΕΕ [COM(2020) 711].

³⁰ Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας [COM(2022) 105 της 8.3.2022].

³¹ Οδηγία 2012/29/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαϊσίου 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 315 της 14.11.2012, σ. 57).

συνδρομή³², τους εναλλακτικούς μηχανισμούς επίλυσης διαφορών³³ και τις συλλογικές προσφυγές³⁴) και την καταπολέμηση στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού³⁵.

Οι φορείς ισότητας, μαζί με τους διαμεσολαβητές και τους εθνικούς οργανισμούς για τα ανθρώπινα δικαιώματα (ΕΟΑΔ) αποτελούν επίσης ουσιώδεις συνιστώσες του συστήματος ελέγχων και ισορροπιών σε μια υγιή δημοκρατία. Οι απόπειρες περιορισμού του χώρου λειτουργίας τους μπορούν να αποτελέσουν απειλή για το κράτος δικαίου. Στην έκθεση του 2022 για το κράτος δικαίου επισημαίνεται ότι οι εν λόγω φορείς χρειάζονται διαρθρωτικές εγγυήσεις ανεξαρτησίας και επαρκείς πόρους για την αποτελεσματική λειτουργία τους, ενώ ορισμένοι από αυτούς τους φορείς στα κράτη μέλη εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν προκλήσεις³⁶.

Με την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας, της ανεξαρτησίας και των πόρων τους, η παρούσα πρόταση θα συμβάλει επίσης στη βελτίωση της συμβολής των φορέων ισότητας σε όλους τους τομείς στους οποίους διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο.

Η παρούσα πρόταση συνάδει επίσης με τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων³⁷, ιδίως με τη δεύτερη και την τρίτη αρχή του για την ισότητα των φύλων και τις ίσες ευκαιρίες.

Δεδομένου ότι η Ένωση προωθεί την ισότητα στην εξωτερική της πολιτική, με την παρούσα πρόταση δίνει το παράδειγμα για την προώθηση των φορέων ισότητας και την ενίσχυση της ανεξαρτησίας τους. Ταυτόχρονα, η ενίσχυση των φορέων ισότητας θα ωφελήσει επίσης τους πολίτες τρίτων χωρών που υφίστανται διακρίσεις στην ΕΕ για τους λόγους και στους τομείς που καλύπτονται από τις οδηγίες για την ισότητα.

2. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ, ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ

• Νομική βάση

Στόχος των δύο παράλληλων προτάσεων της παρούσας πρωτοβουλίας είναι η ενίσχυση του ρόλου και της ανεξαρτησίας των φορέων ισότητας στο πλαίσιο όλων των οδηγιών που έχουν ήδη εκδοθεί στον τομέα της ίσης μεταχείρισης: οδηγίες 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ, 2004/113/ΕΚ, 2006/54/ΕΚ και 2010/41/ΕΕ. Δεδομένου ότι οι εν λόγω οδηγίες εκδόθηκαν

³² Οδηγία 2003/8/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Ιανουαρίου 2003, για βελτίωση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη επί διασυνοριακών διαφορών μέσω της θέσπισης στοιχειωδών κοινών κανόνων σχετικά με το ευεργέτημα πενίας στις διαφορές αυτές (ΕΕ L 26 της 31.1.2003, σ. 41).

³³ Οδηγία 2008/52/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 2008, για ορισμένα θέματα διαμεσολάβησης σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ L 136 της 24.5.2008, σ. 3).

³⁴ Σύσταση της Επιτροπής, της 11ης Ιουνίου 2013, σχετικά με κοινές αρχές εφαρμοστέες στους μηχανισμούς συλλογικών αγωγών παράλειψης και αποζημίωσης στα κράτη μέλη όσον αφορά παραβιάσεις αναγνωριζόμενων από το ενωσιακό δίκαιο δικαιωμάτων (ΕΕ L 201 της 26.7.2013, σ. 60), και οδηγία (ΕΕ) 2020/1828 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2020, σχετικά με τις αντιπροσωπευτικές αγωγές για την προστασία των συλλογικών συμφερόντων των καταναλωτών και για την κατάργηση της οδηγίας 2009/22/ΕΚ (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ) (ΕΕ L 409 της 4.12.2020, σ. 1).

³⁵ Σύσταση (ΕΕ) 2022/758 της Επιτροπής, της 27ης Απριλίου 2022, σχετικά με την προστασία των δημοσιογράφων και των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από προδήλως αβάσιμες ή καταχρηστικές δικαστικές διαδικασίες προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού («στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού»).

³⁶ [Έκθεση του 2022 για το κράτος δικαίου | Ευρωπαϊκή Επιτροπή \(europa.eu\)](#)

³⁷ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/social-summit-european-pillar-social-rights-booklet_el.pdf (europa.eu)

βάσει δύο διαφορετικών νομικών βάσεων, με δύο διαφορετικές διαδικασίες έκδοσης, η παρούσα πρωτοβουλία αποτελείται από δύο ουσιαστικά ταυτόσημες προτάσεις, με δύο διαφορετικές νομικές βάσεις.

Η παρούσα πρόταση βασίζεται στο άρθρο 19 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), το οποίο προβλέπει μια νομική βάση ώστε το παράγωγο δίκαιο, όπως οι οδηγίες, να μπορεί να αναλάβει δράση για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού. Ειδικότερα, το άρθρο 19 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ προβλέπει ότι «(Μ)ε την επιφύλαξη των άλλων διατάξεων των Συνθηκών και εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων που παρέχουν στην Ένωση, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα, σύμφωνα με ειδική νομοθετική διαδικασία, και μετά την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, μπορεί να αναλάβει δράση για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού».

Οι οδηγίες 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ εγκρίθηκαν ομόφωνα δυνάμει του άρθρου 13 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το οποίο κατέστη άρθρο 19 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ.

Η οδηγία 79/7/ΕΟΚ εγκρίθηκε ομόφωνα δυνάμει του άρθρου 235 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, η οποία αναφέρεται ως «ρήτρα ευελιξίας»³⁸, δεδομένου ότι η Συνθήκη δεν παρείχε καμία ειδική νομική βάση για την εν λόγω νομοθετική δράση. Το άρθρο 19 της ΣΛΕΕ παρέχει πλέον τη νομική αυτή βάση.

Η παράλληλη πρόταση βασίζεται στο άρθρο 157 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ, το οποίο προβλέπει ότι «το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, θεσπίζει μέτρα με τα οποία εξασφαλίζεται η εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της ισότητας αμοιβής για όμοια εργασία ή για εργασία της αυτής αξίας» και το οποίο αποτελεί τη νομική βάση των οδηγιών 2006/54/ΕΚ και 2010/41/ΕΕ.

- **Επικουρικότητα (σε περίπτωση μη αποκλειστικής αρμοδιότητας)**

Η ισότητα και η απαγόρευση των διακρίσεων αποτελούν θεμελιώδεις αξίες της ΕΕ, οι οποίες κατοχυρώνονται στο άρθρο 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) και προστατεύονται από το άρθρο 21 και 23 του Χάρτη. Θα πρέπει να προστατεύονται επαρκώς σε ολόκληρη την ΕΕ.

Η παρούσα πρωτοβουλία δεν θεσπίζει νομοθεσία σε έναν νέο τομέα. Αναθεωρεί την ήδη υπάρχουσα νομοθεσία για να ενισχύσει την αποτελεσματικότητά της. Υπάρχει ήδη κοινή συμφωνία ότι στον συγκεκριμένο τομέα απαιτείται δράση σε επίπεδο ΕΕ και ότι αυτή συνάδει με την αρχή της επικουρικότητας.

Όπως εξηγείται ανωτέρω, τα υφιστάμενα νομοθετικά μέτρα δεν επαρκούν για την καταπολέμηση των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι φορείς ισότητας, όσον αφορά τη

³⁸ Το άρθρο 235 επέτρεπε στο Συμβούλιο να εγκρίνει (με ομοφωνία) οδηγίες όταν μια κοινοτική δράση φαινόταν αναγκαία για την επίτευξη ενός από τους στόχους της Κοινότητας και η Συνθήκη δεν παρέχει τις αναγκαίες ειδικές εξουσίες.

διασφάλιση της εφαρμογής και της επιβολής του δικαίου της ΕΕ για την καταπολέμηση της άνισης μεταχείρισης και των διακρίσεων και την ενίσχυση της πρόληψης. Ως εκ τούτου, το επίπεδο προστασίας έναντι των διακρίσεων είναι ανεπαρκές και διαφέρει μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ.

Στην ανάλυση της κατάστασης πριν από τη θέσπιση διατάξεων σχετικά με τους φορείς ισότητας καταδεικνύεται σαφώς η προστιθέμενη αξία της παρέμβασης της ΕΕ³⁹. Πριν από τη θέσπιση των διατάξεων της ΕΕ σχετικά με τους φορείς ισότητας στις οδηγίες της ΕΕ για την ισότητα, μόνο σε λίγα κράτη μέλη υπήρχαν φορείς ισότητας.

Ταυτόχρονα, το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής του 2021 σχετικά με τους φορείς ισότητας και το αναλυτικό έγγραφο που συνοδεύει την παρούσα πρόταση καταδεικνύουν σαφώς ότι η σύσταση του 2018 σχετικά με πρότυπα για τους φορείς ισότητας είχε περιορισμένο αντίκτυπο. Λιγότερα από τα μισά κράτη μέλη δήλωσαν ότι έλαβαν μέτρα για την εφαρμογή της σύστασης, ενώ μόνο τέσσερα κράτη μέλη⁴⁰ δήλωσαν ότι σχεδιάζουν νομοθετικές μεταρρυθμίσεις.

Τα στοιχεία αυτά δείχνουν ότι μόνο μια πρωτοβουλία της ΕΕ με δεσμευτικό χαρακτήρα θα διασφαλίσει την επίτευξη επαρκούς προόδου σε όλα τα κράτη μέλη και θα αντιμετωπίσει τις σημαντικές διαφορές στο επίπεδο προστασίας έναντι των διακρίσεων σε ολόκληρη την ΕΕ.

Η παρούσα πρόταση καθορίζει ελάχιστα πρότυπα που λαμβάνουν υπόψη την ποικιλομορφία των νομικών παραδόσεων στα κράτη μέλη και σέβονται πλήρως τη θεσμική αυτονομία τους. Επιτρέπει στα κράτη μέλη να καθορίζουν υψηλότερα πρότυπα.

Η ενίσχυση των φορέων ισότητας θα συμβάλει επίσης στην ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, καθώς θα διασφαλίσει ότι οι πολίτες σε όλα τα κράτη μέλη απολαμβάνουν ένα κοινό ελάχιστο επίπεδο προστασίας έναντι των διακρίσεων, με συγκρίσιμα δικαιώματα προσφυγής, ενώ παράλληλα θα λαμβάνεται υπόψη η ποικιλομορφία των συστημάτων των κρατών μελών.

Τα κοινά ελάχιστα πρότυπα στον συγκεκριμένο τομέα είναι σημαντικά και για τη λειτουργία της ενιαίας αγοράς. Στο πλαίσιο της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί το θεμελιώδες δικαίωμα της απαγόρευσης των διακρίσεων με ομοιόμορφο τρόπο σε ολόκληρη την ΕΕ και να διασφαλιστεί η πρόσβαση στην προστασία από τις διακρίσεις και στους μηχανισμούς προσφυγής σε όλα τα κράτη μέλη.

• **Αναλογικότητα**

Το άρθρο 5 παράγραφος 4 της ΣΕΕ προβλέπει ότι, «[σ]ύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, το περιεχόμενο και η μορφή της δράσης της Ένωσης δεν υπερβαίνουν τα απαιτούμενα για την επίτευξη των στόχων των Συνθηκών».

Οι ισχύουσες διατάξεις για τους φορείς ισότητας και η σύσταση του 2018 δεν έχουν επιτύχει πλήρως τον στόχο της εφαρμογής και επιβολής της νομοθεσίας της ΕΕ για την καταπολέμηση της άνισης μεταχείρισης και των διακρίσεων και την ενίσχυση της πρόληψης. Αυτό οφείλεται στην ευρεία διακριτική ευχέρεια που διαθέτουν τα κράτη μέλη όσον αφορά τον τρόπο

³⁹ Η παρέμβαση της ΕΕ, ή το πλαίσιο της ΕΕ, όπως αναφέρεται στην παρούσα πρόταση, περιλαμβάνει τις διατάξεις σχετικά με τους φορείς ισότητας στις οδηγίες για την ισότητα και στη σύσταση του 2018 σχετικά με πρότυπα για τους φορείς ισότητας.

⁴⁰ PT, ES, MT, LT. Η Ισπανία θέσπισε εν τω μεταξύ νέο νόμο (Ley 15/2022 της 12ης Ιουλίου 2022).

εφαρμογής των διατάξεων των οδηγιών σχετικά με τους φορείς ισότητας, στην έλλειψη τέτοιου είδους διατάξεων στις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ και 2000/78/ΕΚ καθώς και στον μη δεσμευτικό χαρακτήρα της σύστασης.

Τα ήπια μέτρα δεν ήταν αρκετά αποτελεσματικά για τη διασφάλιση του θεμελιώδους δικαιώματος των πολιτών στη μη διακριτική μεταχείριση. Η προτεινόμενη πρωτοβουλία καθορίζει ελάχιστα πρότυπα προς εφαρμογή από τα κράτη μέλη. Τα εν λόγω ελάχιστα πρότυπα αναμένεται να βελτιώσουν σημαντικά το επίπεδο προστασίας κατά των διακρίσεων, γεγονός που θα έχει σημαντικό θετικό αντίκτυπο στην κατάσταση των (δυνητικών) θυμάτων διακρίσεων.

Κατά τον καθορισμό ελάχιστων προτύπων, η πρόταση σέβεται πλήρως τις αρμοδιότητες και τη διαδικαστική αυτονομία των κρατών μελών⁴¹ και τους αφήνει τη διακριτική ευχέρεια να αποφασίζουν τον τρόπο εφαρμογής των προτεινόμενων μέτρων και να καθορίζουν ευνοϊκότερα πρότυπα για τη λειτουργία των φορέων ισότητας.

- **Επιλογή της νομικής πράξης**

Μια νομική πράξη με τη μορφή οδηγίας καθιστά δυνατή την ενίσχυση των φορέων ισότητας και τη διασφάλιση κοινών ελάχιστων προτύπων, αφήνοντας παράλληλα στα κράτη μέλη διακριτική ευχέρεια ως προς τον τρόπο εφαρμογής των νέων απαιτήσεων υπό το πρίσμα του εθνικού τους πλαισίου. Η προσέγγιση αυτή συνάδει με την αρχική μορφή της παρέμβασης της ΕΕ στον συγκεκριμένο τομέα, ενώ ταυτόχρονα αντιμετωπίζει τις τρέχουσες προκλήσεις.

Σύμφωνα με την πρόταση, θα απαλειφθούν οι υφιστάμενες διατάξεις σχετικά με τους φορείς ισότητας στις οδηγίες 2000/43/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ. Η νέα οδηγία θα αφορά αποκλειστικά τους φορείς ισότητας και θα συγκεντρώνει όλες τις σχετικές διατάξεις ώστε να λειτουργούν αποτελεσματικά όσον αφορά τους λόγους και τους τομείς που καλύπτονται από τις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ. Η απαλοιφή των υφιστάμενων διατάξεων σημαίνει επίσης ότι ο υφιστάμενος κατάλογος καθηκόντων των φορέων ισότητας μπορεί να αποσαφηνιστεί και να συμπληρωθεί, για παράδειγμα με τη ρητή προσθήκη της διάταξης για τις δραστηριότητες πρόληψης και προώθησης, οι οποίες δεν ήταν αρκετά σαφείς στις υφιστάμενες διατάξεις.

3. ΣΥΛΛΟΓΗ ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΣΙΑΣ, ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΙΣ ΜΕ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ

- **Συλλογή εμπειρογνωσίας και ανάλυση**

Η Επιτροπή ανέθεσε σύμβαση για την εκπόνηση μελέτης με σκοπό την υποστήριξη της κατάρτισης ενός αναδρομικού και μελλοντικού αναλυτικού εγγράφου, με στόχο την υποβολή νομοθετικής πρότασης σχετικά με δεσμευτικά πρότυπα για τους φορείς ισότητας. Το αναλυτικό έγγραφο συνοδεύει τόσο την παρούσα πρόταση όσο και την παράλληλη πρόταση που καλύπτει την ίση μεταχείριση και τις ίσες ευκαιρίες μεταξύ γυναικών και ανδρών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης. Περιλαμβάνει αναδρομική ανάλυση των υφιστάμενων διατάξεων της ΕΕ σχετικά με τους

⁴¹ Πολλά μέτρα πρέπει να εφαρμόζονται σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, ενώ ορισμένα μέτρα δεν προτείνονται προκειμένου να γίνει σεβαστή η διαδικαστική αυτονομία των κρατών μελών, όπως η απαίτηση να μπορούν οι φορείς ισότητας να εκδίδουν δεσμευτικές αποφάσεις.

φορείς ισότητας, καθώς και ανάλυση προοπτικών για μια πιθανή περαιτέρω παρέμβαση της ΕΕ.

Δεν πραγματοποιήθηκε ολοκληρωμένη αξιολόγηση και εκτίμηση επιπτώσεων για τους ακόλουθους λόγους:

1) Αναλογικότητα — περιορισμένο πεδίο εφαρμογής της παρέμβασης της ΕΕ

Οι προτάσεις επικεντρώνονται αποκλειστικά στους φορείς ισότητας που καλύπτονται από ένα άρθρο σε τέσσερις οδηγίες για την ισότητα (και δεν περιλαμβάνονται σε δύο άλλες οδηγίες για την ισότητα). Το εν λόγω άρθρο είναι σχεδόν πανομοιότυπο στις τέσσερις οδηγίες. Οι προτάσεις δεν τροποποιούν τις άλλες διατάξεις των οδηγιών. Οι προτάσεις βασίζονται επίσης στην υφιστάμενη σύσταση της Επιτροπής του 2018 σχετικά με πρότυπα για τους φορείς ισότητας, η οποία αξιολογήθηκε το 2021. Ως εκ τούτου, η ολοκληρωμένη αξιολόγηση των σχετικών οδηγιών στο σύνολό τους δεν θεωρήθηκε ούτε αναλογική ούτε αναγκαία.

2) Απουσία δυνατοτήτων απλούστευσης

Από την αναδρομική ανάλυση προκύπτει ότι οι υφιστάμενες διατάξεις σχετικά με τους φορείς ισότητας στις οδηγίες για την ισότητα είναι υπερβολικά περιορισμένες και ασαφείς. Δεν υπάρχει περιθώριο απλούστευσης στις διατάξεις αυτές. Οι παρατηρήσεις που ελήφθησαν σχετικά με την εφαρμογή της σύστασης του 2018 δεν επισήμαναν ποτέ την ανάγκη απλούστευσης ή την ύπαρξη διοικητικού φόρτου.

3) Δυσκολία εκτίμησης των επιπτώσεων

Στον τομέα της ισότητας και της απαγόρευσης των διακρίσεων, οι οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις είναι δύσκολο να ποσοτικοποιηθούν και να αποτιμηθούν χρηματικά, ενώ και η διαθεσιμότητα των δεδομένων είναι περιορισμένη. Ο κοινωνικός αντίκτυπος των δραστηριοτήτων των φορέων ισότητας, όπως η παροχή συνδρομής σε θύματα διακρίσεων και η πρόληψη ή προώθηση της ίσης μεταχείρισης εν γένει, δεν μπορεί να υπολογιστεί, εφόσον τα δεδομένα για την ισότητα είναι ελλιπή. Πρόκειται για μια πρόκληση στην αντιμετώπιση της οποίας θα συμβάλει η παρούσα πρόταση, απαιτώντας από τους φορείς ισότητας να συλλέγουν δεδομένα σχετικά με τις δραστηριότητές τους, διεξάγοντας έρευνες και παρέχοντάς τους τη δυνατότητα να διαδραματίσουν συντονιστικό ρόλο στη συλλογή δεδομένων για την ισότητα από άλλους δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς.

Αναδρομική ανάλυση της ισχύουσας νομοθεσίας

Η αναδρομική ανάλυση εξετάζει την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα, τη συνέπεια, την ενωσιακή προστιθέμενη αξία και τη συνάφεια των διατάξεων της ΕΕ σχετικά με τους φορείς ισότητας στις οδηγίες για την ισότητα και στη σύσταση του 2018⁴².

Η αποτελεσματικότητα του υφιστάμενου πλαισίου της ΕΕ για τους φορείς ισότητας έχει αξιολογηθεί ως περιορισμένη όσον αφορά την πρόοδο στην καταπολέμηση και την πρόληψη των διακρίσεων. Έχει σημειωθεί κάποια πρόοδος, ιδίως στα κράτη μέλη στα οποία δεν υπήρχαν φορείς ισότητας πριν από την παρέμβαση της ΕΕ. Ωστόσο, τα επιθυμητά

⁴² Στο εξής αναφέρεται ως πλαίσιο της ΕΕ ή παρέμβαση της ΕΕ.

αποτελέσματα⁴³ δεν επιτεύχθηκαν πλήρως. Από την ανάλυση προέκυψε ότι τα επίπεδα διακρίσεων παρέμειναν υψηλά, ενώ το επίπεδο ενημέρωσης των θυμάτων σχετικά με τα δικαιώματά τους παρέμεινε χαμηλό. Ο περιορισμένος αριθμός καταγγελιών εξακολουθεί να αποτελεί σημαντικό πρόβλημα, ενώ εξ ίσου περιορισμένο είναι και το επίπεδο ευαισθητοποίησης και συνειδητοποίησης του κοινού όσον αφορά τις διακρίσεις. Πολλοί φορείς ισότητας δεν έχουν τα κατάλληλα εφόδια, όσον αφορά τις εξουσίες και τους πόρους, για να προσφέρουν ουσιαστική βοήθεια στα θύματα.

Η αποτελεσματικότητα του υφιστάμενου πλαισίου της ΕΕ για τους φορείς ισότητας αξιολογήθηκε ως περιορισμένη όσον αφορά την ικανότητα των φορέων ισότητας να καταπολεμούν και να προλαμβάνουν τις διακρίσεις, και ως αμφισβητήσιμη όσον αφορά το κόστος και τα οφέλη, κυρίως λόγω της περιορισμένης διαθεσιμότητας δεδομένων. Από την αναδρομική ανάλυση προκύπτει ότι το υφιστάμενο πλαίσιο της ΕΕ που παρέχεται από τις οδηγίες είναι υπερβολικά γενικό και περιορισμένο και δεν καλύπτει τη σύσταση, την αποδοτικότητα ή τους πόρους των φορέων ισότητας. Η κατάσταση αυτή δεν βελτιώθηκε με τη λεπτομερέστερη σύσταση του 2018 λόγω του μη δεσμευτικού χαρακτήρα της. Από την αναδρομική ανάλυση προκύπτει ότι οι πόροι των φορέων ισότητας αποτελούν σημαντικό πρόβλημα στο πλαίσιο αυτό, καθώς διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών και δεν επαρκούν ώστε οι περισσότεροι φορείς ισότητας να μην είναι σε θέση να εκπληρώσουν αποτελεσματικά όλα τα καθήκοντά τους.

Η συνέπεια του υφιστάμενου πλαισίου της ΕΕ έχει αξιολογηθεί συνολικά ως θετική σε όλα τα επίπεδα. Από την ανάλυση προκύπτει ότι το επίπεδο συνέπειας με τις Συνθήκες και τον Χάρτη είναι υψηλό, καθώς το πλαίσιο της ΕΕ αποσκοπεί στην ενίσχυση της ισότητας και της απαγόρευσης των διακρίσεων, οι οποίες συγκαταλέγονται στις θεμελιώδεις αξίες της ΕΕ. Η ισότητα αποτελεί επίσης θεμελιώδες δικαίωμα που προστατεύεται από τον Χάρτη. Ενώ οι διεθνείς πράξεις, όπως οι «αρχές των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με το καθεστώς των εθνικών οργανισμών για τα ανθρώπινα δικαιώματα»⁴⁴ (οι λεγόμενες «αρχές των Παρισίων») και η σύσταση αριθ. 2 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας (ECRI) από το Συμβούλιο της Ευρώπης⁴⁵, είναι πιο λεπτομερείς λόγω της διαφορετικής νομικής φύσης τους, οι διάφορες πράξεις είναι συνεπείς ως προς την ουσία.

Η ενωσιακή προστιθέμενη αξία αξιολογήθηκε ως θετική. Από την ανάλυση προκύπτει ότι, κατά τον χρόνο έκδοσης της οδηγίας 2000/43/ΕΚ, μόνο τα μισά περίπου από τα τότε κράτη μέλη της ΕΕ των 15 διέθεταν φορέα ισότητας με περιορισμένες εξουσίες, ενώ μόνο ένα κράτος μέλος από τα υπόλοιπα 12 διέθετε φορέα ισότητας πριν από τη διαδικασία προσχώρησης. Τα ενδιαφερόμενα μέρη με τα οποία πραγματοποιήθηκε διαβούλευση κατά τον χρόνο εκπόνησης της μελέτης επιβεβαίωσαν ότι δεν θα είχαν συσταθεί φορείς ισότητας σε όλα τα κράτη μέλη εάν δεν είχε αναλάβει δράση η ΕΕ. Το γεγονός ότι τα επίπεδα διακρίσεων⁴⁶ παραμένουν υψηλά σε όλα τα κράτη μέλη δείχνει ότι εξακολουθεί να απαιτείται δράση σε επίπεδο ΕΕ. Ωστόσο, θα πρέπει να είναι λεπτομερέστερη και πιο συγκεκριμένη από

⁴³ Αναμενόταν κυρίως i) η αποτελεσματική εφαρμογή και επιβολή της νομοθεσίας της ΕΕ για την ίση μεταχείριση και την απαγόρευση των διακρίσεων, ii) η μείωση των επιπέδων διακρίσεων και της άνησης μεταχείρισης και iii) η αυξημένη πρόληψη και η μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση.

⁴⁴ <https://www.un.org/ruleoflaw/blog/document/principles-relating-to-the-status-of-national-institutions-paris-principles/>.

⁴⁵ <https://www.coe.int/en/web/european-commission-against-racism-and-intolerance/recommendation-no.2#:~:text=ECRI%20General%20Policy%20Recommendation%20N%C2%B02%20revised%20on%20Equality,and%20combating%20discrimination%20and%20intolerance.>

⁴⁶ Βλ. παράρτημα 5 κεφάλαιο 3 του αναλυτικού εγγράφου για λεπτομερή στοιχεία από το Ευρωβαρόμετρο του 2019.

το ισχύον νομικό πλαίσιο, ώστε να παρέχεται μεγαλύτερη νομική σαφήνεια σχετικά με τα μέτρα που πρέπει να εφαρμοστούν από τα κράτη μέλη.

Η συνάφεια των αρχικών στόχων του πλαισίου της ΕΕ υπό το πρίσμα των αρχικών και των τρεχουσών αναγκών έχει αξιολογηθεί ως θετική. Ωστόσο, το αρχικό νομικό πλαίσιο για τους φορείς ισότητας θεωρήθηκε υπερβολικά περιορισμένο και ασαφές. Την άποψη αυτή συμμαρρίζονται σε μεγάλο βαθμό όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, ιδίως οι φορείς ισότητας, οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών (ΟΚΠ) και τα κράτη μέλη. Από την ανάλυση προκύπτει ότι υπάρχει συντριπτική υποστήριξη στην ανάληψη περαιτέρω δράσης για την αντιμετώπιση των ζητημάτων που προσδιορίζονται ανωτέρω⁴⁷ και για τη διασφάλιση ότι οι φορείς ισότητας διαθέτουν τους πόρους για την αντιμετώπιση νέων προκλήσεων στον τομέα της απαγόρευσης των διακρίσεων, όπως αυτές που σχετίζονται με τη χρήση αυτοματοποιημένων συστημάτων, των οποίων η συχνότητα και η σοβαρότητα αυξάνονται με την πρόοδο της τεχνολογίας.

Με βάση όλα τα ανωτέρω, εντοπίστηκαν ορισμένα διδάγματα, τα οποία αναφέρονται στη συνέχεια. Λόγω της ασάφειας των υφιστάμενων διατάξεων σχετικά με τους φορείς ισότητας, οι φορείς ισότητας αντιμετωπίζουν διάφορα προβλήματα στα κράτη μέλη, όπως εξηγείται κατωτέρω. Μολονότι η σύσταση του 2018 αποσκοπούσε στην αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων, είχε περιορισμένο αντίκτυπο λόγω του μη δεσμευτικού χαρακτήρα της, εξ ου και η προτεινόμενη δεσμευτική νομική πράξη για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπισή τους.

Πόροι και ανεξαρτησία

Από την ανάλυση προκύπτει ότι η έλλειψη πόρων αποτελεί διαρκές πρόβλημα που παρεμποδίζει σημαντικά τη λειτουργία των φορέων ισότητας. Ομοίως, η έλλειψη ανεξαρτησίας εμποδίζει τους φορείς ισότητας να εκτελούν αποτελεσματικά τα καθήκοντα και να εκπληρώνουν τους στόχους τους.

Παροχή βοήθειας σε θύματα

Η βοήθεια που παρέχεται στα θύματα και οι εξουσίες που διαθέτουν οι φορείς ισότητας για τον συγκεκριμένο σκοπό διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών. Για να εξασφαλιστεί ένα στοιχειώδες επίπεδο προστασίας του θεμελιώδους δικαιώματος της απαγόρευσης των διακρίσεων, θα ήταν σκόπιμη η θέσπιση πιο συγκεκριμένων κοινών κανόνων στον συγκεκριμένο τομέα. Οι εξουσίες συμμετοχής σε δικαστικές διαδικασίες είναι εξουσίες ιδιαίτερου ενδιαφέροντος εν προκειμένω. Για να είναι δυνατή η παροχή βοήθειας σε όλα τα θύματα διακρίσεων, είναι επίσης σημαντικό να διασφαλιστεί ότι όλα τα θύματα διακρίσεων έχουν πρόσβαση στους φορείς ισότητας, χωρίς εμπόδια.

Η οδηγία για την ισότητα στην απασχόληση και η οδηγία για την ισότητα των φύλων στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης επί του παρόντος δεν περιλαμβάνουν διατάξεις σχετικά με τους φορείς ισότητας. Ωστόσο, από την αναδρομική ανάλυση προκύπτει ότι τα επίπεδα διακρίσεων για τους λόγους και στους τομείς που καλύπτονται από τις εν λόγω οδηγίες παραμένουν υψηλά στα κράτη μέλη.

Γνώση του φαινομένου των διακρίσεων

⁴⁷ Ειδικότερα, η συντριπτική πλειονότητα των απαντησάντων στην ανοικτή δημόσια διαβούλευση (97,2 %) θεωρεί ότι η σύσταση ισχυρών και αποτελεσματικών φορέων ισότητας είναι σημαντική — βλ. [Φορείς Ισότητας — δεσμευτικά πρότυπα \(europa.eu\)](#).

Από την αναδρομική ανάλυση προκύπτει ότι η συχνότητα με την οποία οι φορείς ισότητας διεξάγουν ανεξάρτητες επιστημονικές έρευνες, διενεργούν μελέτες και δημοσιεύουν εκθέσεις ποικίλλει σημαντικά. Το ίδιο ισχύει και για τη συλλογή πρωτογενών και δευτερογενών δεδομένων σχετικά με την ισότητα. Δεδομένου ότι η ευαισθητοποίηση και η γνώση σχετικά με τις διακρίσεις παραμένουν ανεπαρκείς, απαιτούνται σαφέστεροι κανόνες στον συγκεκριμένο τομέα.

Συνεργασία

Ο βαθμός στον οποίο οι φορείς ισότητας συνεργάζονται και ανταλλάσσουν πληροφορίες μεταξύ τους και με τις σχετικές εθνικές, ευρωπαϊκές και διεθνείς αρχές ή φορείς ποικίλλει μεταξύ των κρατών μελών. Ωστόσο, οι ανταλλαγές αυτές θα ήταν επωφελείς για την ανταλλαγή γνώσεων και τη δημιουργία συνεργειών.

Ανάλυση προοπτικών σχετικά με πιθανή νέα δράση της ΕΕ

Όσον αφορά τις επιλογές πολιτικής για πιθανή νέα δράση της ΕΕ, έχουν ήδη εξεταστεί μη νομοθετικές επιλογές, οι οποίες όμως δεν απέφεραν τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Οι μη νομοθετικές παρεμβάσεις περιλαμβάνουν:

- α) τη δημιουργία ενεργού δικτύου φορέων ισότητας με τη χρηματοδότηση της Επιτροπής (Equinet),
- β) τη μη δεσμευτική σύσταση της Επιτροπής του 2018,
- γ) την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών, και
- δ) άμεση χρηματοδότηση μέσω του προγράμματος «Πολίτες, ισότητα, δικαιώματα και αξίες» (CERV).

Ενώ όλα αυτά τα μέτρα είχαν θετικά αποτελέσματα και θα παραμείνουν σε ισχύ στο μέλλον, η σύσταση, λόγω του μη δεσμευτικού χαρακτήρα της, εφαρμόστηκε μόνο εν μέρει.

Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η μόνη επιλογή πολιτικής που εξετάστηκε πέραν του status quo ήταν η θέσπιση νέας νομοθεσίας. Πραγματοποιήθηκε ανάλυση του είδους των μέτρων που θα έπρεπε να συμπεριληφθούν στη νέα νομοθεσία ανά μέτρο πολιτικής, όπως εξηγείται περαιτέρω στη συνέχεια.

Οι στόχοι της παρέμβασης της ΕΕ μπορούν να ομαδοποιηθούν σε τρεις κύριους στόχους για τους φορείς ισότητας:

- συμβολή στην επιβολή των έξι οδηγιών για την ισότητα,
- αποτελεσματική συνδρομή στα θύματα διακρίσεων όσον αφορά την πρόσβασή τους στη δικαιοσύνη, και
- να προωθούν την ίση μεταχείριση και την πρόληψη των διακρίσεων.

Στην ανάλυση προσδιορίστηκαν 21 στόχοι για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που εξηγήθηκαν ανωτέρω. Για την επίτευξη των στόχων αυτών, προσδιορίστηκαν τρεις επιχειρησιακοί παράγοντες ως βασικοί, και συγκεκριμένα η διασφάλιση ότι:

- οι φορείς ισότητας είναι απαλλαγμένοι από εξωτερικές επιρροές, ώστε να μπορούν να ασκούν όλα τα καθήκοντά τους ανεξάρτητα,
- οι φορείς ισότητας διαθέτουν τους απαραίτητους πόρους για την εκτέλεση όλων των καθηκόντων τους, και
- εάν ένας φορέας ισότητας αποτελεί μέρος φορέα πολλαπλών καθηκόντων, υπάρχει μια εσωτερική δομή (το λεγόμενο «τείχος προστασίας») που εγγυάται επαρκή ανεξαρτησία, εστίαση και πόρους για τα καθήκοντα στον τομέα της ισότητας.

Επιλέχθηκαν για περαιτέρω ανάλυση 48 μέτρα, τα οποία εμπίπτουν σε 11 θεματικές ενότητες⁴⁸, και τα οποία θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν στη νομοθεσία για την επίτευξη των ανωτέρω στόχων.

Στο αναλυτικό έγγραφο διερευνήθηκαν τα προτεινόμενα μέτρα με βάση πέντε κριτήρια: αποτελεσματικότητα⁴⁹, αποδοτικότητα⁵⁰, συνέπεια⁵¹, ενωσιακή προστιθέμενη αξία⁵² και συνάφεια⁵³. Η αξιολόγηση της ενωσιακής προστιθέμενης αξίας, της συνάφειας και της συνέπειας πραγματοποιήθηκε για την προτεινόμενη νομοθετική πρωτοβουλία στο σύνολό της, ενώ η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας πραγματοποιήθηκε ανά θεματική ενότητα, με την εξέταση μεμονωμένων μέτρων. Για ορισμένα μέτρα, δεν ήταν δυνατή η πλήρης αξιολόγηση λόγω περιορισμένης διαθεσιμότητας δεδομένων ή μεθοδολογικών περιορισμών. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για το κριτήριο της αποδοτικότητας.

Η μελέτη καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι νέες οδηγίες, οι οποίες τηρούν τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, θα ήταν η κατάλληλη απάντηση. Τα 44 από τα μέτρα που προσδιορίστηκαν επελέγησαν να συμπεριληφθούν στις προτάσεις.

Ένας μικρός αριθμός κρατών μελών ήδη παρέχει στους οικείους φορείς ισότητας ένα αρκετά ολοκληρωμένο σύνολο πόρων και εξουσιών, ενώ τα περισσότερα από τα υπόλοιπα κράτη μέλη εκπληρώνουν μόνο εν μέρει τους ανωτέρω στόχους. Ως εκ τούτου, η ανάγκη και η έκταση της προσαρμογής που προκύπτει από τους νέους κανόνες της ΕΕ θα διαφέρει, για κάθε μέτρο πολιτικής, ανάλογα με την κατάσταση που επικρατεί σε κάθε κράτος μέλος όσον αφορά τα χαρακτηριστικά του οικείου φορέα (ή των φορέων) ισότητας⁵⁴.

Λοιπή εμπειρογνωσία και ανάλυση

⁴⁸ Εντολή, εξουσίες, πρόσβαση, συνεργασία, έρευνες, συλλογή δεδομένων, παρακολούθηση, επιβολή, ανεξαρτησία, πόροι και δομή.

⁴⁹ Η ανάλυση της αποτελεσματικότητας εξετάζει τον βαθμό στον οποίο το προτεινόμενο μέτρο αναμένεται να συμβάλει στην πρόοδο προς την επίτευξη των στόχων που ορίζονται στη συλλογιστική της παρέμβασης.

⁵⁰ Η ανάλυση της αποδοτικότητας αξιολογεί τη σχέση μεταξύ των πόρων που χρησιμοποιούνται από ένα προτεινόμενο μέτρο και των αλλαγών που αναμένεται να επιφέρει.

⁵¹ Η ανάλυση της συνέπειας επικεντρώνεται στον βαθμό στον οποίο το προτεινόμενο μέτρο αναμένεται να λειτουργήσει παράλληλα με άλλα ενωσιακά, διεθνή και εθνικά μέτρα.

⁵² Η ανάλυση της ενωσιακής προστιθέμενης αξίας εξετάζει αλλαγές οι οποίες προκύπτουν από το προτεινόμενο μέτρο και βγαίνουν πέραν εκείνων που θα μπορούσαν ευλόγως να αναμένονται από την ανάληψη δράσης από μεμονωμένους ενδιαφερόμενους φορείς ή από τη μη ανάληψη δράσης.

⁵³ Η ανάλυση της συνάφειας εξετάζει κατά πόσον το προτεινόμενο μέτρο ανταποκρίνεται κατάλληλα στις ανάγκες.

⁵⁴ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση σε κάθε κράτος μέλος βλ. παράρτημα 4 του αναλυτικού εγγράφου.

Η Επιτροπή χρησιμοποίησε επίσης τις πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν κατά την κατάρτιση του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της σχετικά με την εφαρμογή της σύστασης της Επιτροπής σχετικά με πρότυπα για τους φορείς ισότητας, η οποία δημοσιεύτηκε στις 19 Μαρτίου 2021⁵⁵. Περιλάμβανε παρατηρήσεις που ελήφθησαν, καθώς και προϋπάρχουσες πληροφορίες από τα κράτη μέλη, το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Φορέων Ισότητας (Equinet), τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ (FRA), την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας (ECRI), φορείς ισότητας, την κοινωνία των πολιτών και το Ευρωπαϊκό δίκτυο νομικών εμπειρογνομόνων για την ισότητα των φύλων και την καταπολέμηση των διακρίσεων. Βασίστηκε επίσης σε ορθές πρακτικές που ανταλλάχθηκαν κατά τη διάρκεια του σεμιναρίου ανταλλαγής ορθών πρακτικών, το οποίο συνδιοργανώθηκε από την Επιτροπή και τη σουηδική κυβέρνηση τον Ιούνιο του 2019.

Η Επιτροπή χρησιμοποίησε πρόσθετες υφιστάμενες πηγές από το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (EIGE) και το Ευρωπαϊκό Δίκτυο των Εθνικών Οργανισμών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (ENNHRI) για τη συλλογή στοιχείων που χρησιμοποιήθηκαν για την υποστήριξη του αναλυτικού εγγράφου.

Τέλος, η Επιτροπή έλαβε υπόψη τα πορίσματα μελέτης σχετικά με πιθανά κενά στη νομική προστασία κατά των διακρίσεων λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, η οποία διενεργήθηκε όπως προβλέπεται στο σχέδιο δράσης για την καταπολέμηση του ρατσισμού. Στο πλαίσιο της μελέτης διερευνήθηκαν πιθανά κενά στους μηχανισμούς προστασίας που ορίζονται στην οδηγία για τη φυλετική ισότητα, συμπεριλαμβανομένου του ρόλου των φορέων ισότητας.

Η μελέτη επιβεβαίωσε ότι οι φορείς ισότητας θεωρούνται (πολύ) σημαντικός μηχανισμός προστασίας για την καταπολέμηση των διακρίσεων. Οι απαντήσαντες στη στοχευμένη έρευνα που διεξήχθη στο πλαίσιο της μελέτης επιβεβαίωσαν αυτό το συμπέρασμα. Διαπιστώθηκε ότι οι φορείς ισότητας —δεδομένων των αρμοδιοτήτων τους, ιδίως εάν ενισχυθούν— θα μπορούσαν να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα άλλων μηχανισμών προστασίας. Εκτός από τον ρόλο των φορέων ισότητας, οι μηχανισμοί προστασίας που μπορούν να συμβάλουν στην πρόληψη και την προστασία έναντι των διακρίσεων περιλαμβάνουν διατάξεις για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων και τη θυματοποίηση, τις κυρώσεις, τη θετική δράση και τον διάλογο. Η μελέτη εντόπισε ορισμένα πιθανά κενά σε σχέση με αυτούς τους υφιστάμενους μηχανισμούς (π.χ. κυρώσεις, δικαιώματα υπεράσπισης), καθώς και μηχανισμούς/μέτρα που θα μπορούσαν να καταστήσουν δυνατή τη χρήση πιο προορατικών/προληπτικών προσεγγίσεων για την καταπολέμηση των διακρίσεων (π.χ. εθνικά σχέδια δράσης, υποχρεώσεις ισότητας, συλλογή δεδομένων για την ισότητα). Συνέστησε να ενισχυθεί ο ρόλος των φορέων ισότητας όσον αφορά:

- α) την ενημέρωση, την ευαισθητοποίηση, την καθοδήγηση και την κατάρτιση,
- β) την υπεράσπιση των δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των εξουσιών έρευνας και συμμετοχής σε δικαστικές διαδικασίες, της εναλλακτικής επίλυσης διαφορών και των κυρώσεων,
- γ) τη χρήση δεδομένων για την ισότητα,

⁵⁵ SWD(2021)63 final.

- δ) τον διάλογο και τη συνεργασία, και
- ε) τη θετική δράση / υποχρέωση ισότητας⁵⁶.

- **Διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη**

Πραγματοποιήθηκαν αρκετές δραστηριότητες διαβούλευσης στο πλαίσιο της προετοιμασίας της παρούσας νομοθετικής πρωτοβουλίας. Τα ενδιαφερόμενα μέρη υποστηρίζουν σθεναρά τα νέα μέτρα της ΕΕ στον συγκεκριμένο τομέα.

Στο πλαίσιο της ανοικτής δημόσιας διαβούλευσης δόθηκαν συνολικά 182 απαντήσεις. Ο ανάδοχος πραγματοποίησε περίπου 100 συνεντεύξεις και έλαβε 84 απαντήσεις σε εξειδικευμένες διαδικτυακές έρευνες. Συνολικά 239 ενδιαφερόμενα μέρη συμμετείχαν σε τρία εργαστήρια και σε μια τελική διάσκεψη για την ανταλλαγή ιδεών σχετικά με βασικά θέματα και πιθανά μέτρα. Παράλληλα, η Επιτροπή διοργάνωσε τέσσερις συνεδριάσεις για να ενημερώσει τους εκπροσώπους των κρατών μελών και να πραγματοποιήσει σχετικές διαβουλεύσεις. Πραγματοποιήθηκαν επίσης τακτικές παρουσιάσεις από τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Οι δραστηριότητες αυτές απευθύνονταν σε ένα πολύ ευρύ φάσμα ενδιαφερόμενων μερών, ώστε να προσεγγίσουν όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη και να συγκεντρώσουν τις παρατηρήσεις και τις απόψεις τους. Μεταξύ άλλων, ζητήθηκε η γνώμη των ακόλουθων ενδιαφερόμενων μερών: όλων των φορέων ισότητας, του Equinet, του FRA και του EIGE, εκπροσώπων όλων των κρατών μελών σε επίπεδο υπουργείου, σημαντικών ακαδημαϊκών και εμπειρογνομόνων στον τομέα της καταπολέμησης των διακρίσεων, οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, κοινωνικών εταίρων, συμπεριλαμβανομένων των εκπροσώπων εργοδοτών σε επίπεδο ΕΕ, και κατοίκων της ΕΕ (πολιτών και υπηκόων τρίτων χωρών).

Στις 24 Μαΐου 2022, η επίτροπος κ. Dalli διοργάνωσε διάλογο πολιτικής για τη νεολαία με τίτλο «Φορείς ισότητας που εργάζονται για όλους μας» με νέους ακτιβιστές στον τομέα της ισότητας. Ο εν λόγω διάλογος αποτέλεσε μέρος του Ευρωπαϊκού Έτους Νεολαίας 2022 και αποσκοπούσε στην περαιτέρω διεύρυνση των δραστηριοτήτων διαβούλευσης πριν από την παρούσα πρόταση. Οι συμμετέχοντες επιβεβαίωσαν ότι λίγοι νέοι θα προσέφευγαν σε φορέα ισότητας σε περίπτωση παραβίασης των δικαιωμάτων τους. Επέμειναν στην ανάγκη ενισχυμένης συνεργασίας μεταξύ των φορέων ισότητας και των οργανώσεων νεολαίας, μεταξύ άλλων και σε επίπεδο βάσης.

Η πρόταση για τη θέσπιση νέων κανόνων της ΕΕ με σκοπό την αντιμετώπιση των ανωτέρω ζητημάτων υποστηρίχθηκε θερμά κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων διαβούλευσης. Για παράδειγμα, το 97,2 % των απαντησάντων στην ανοικτή δημόσια διαβούλευση θεωρεί ότι η σύσταση ισχυρών και αποτελεσματικών φορέων ισότητας είναι (πολύ) σημαντική. Τα ενδιαφερόμενα μέρη τάχθηκαν υπέρ των κανόνων της ΕΕ σχετικά με:

- την ανεξαρτησία (συμπεριλαμβανομένης της διαφανούς και βάσει ικανοτήτων επιλογής της ηγεσίας, καθώς και της δημοσιονομικής ανεξαρτησίας),

⁵⁶ Η υποχρέωση ισότητας αποτελεί υποχρέωση των δημόσιων και/ή ιδιωτικών φορέων να λαμβάνουν υπόψη ή να εξετάζουν τον τρόπο με τον οποίο οι πολιτικές ή οι αποφάσεις τους θα επηρεάσουν άτομα που προστατεύονται βάσει της νομοθεσίας περί ίσης μεταχείρισης.

- την επάρκεια των πόρων (ανθρώπινοι πόροι, οικονομικοί πόροι και κατάλληλες εγκαταστάσεις),
- την κάλυψη όλων των λόγων και των τομέων διακρίσεων που εμπίπτουν στις οδηγίες για την ισότητα,
- την εύκολη υποβολή καταγγελιών και την προσβασιμότητα,
- τις εξουσίες συμμετοχής σε δικαστικές διαδικασίες και εξουσίες διεξαγωγής ερευνών για όλους τους φορείς ισότητας,
- την επιβολή των δεσμευτικών αποφάσεων των φορέων ισότητας και τη δυνατότητα επιβολής κυρώσεων,
- την ενημέρωση του γενικού πληθυσμού και των ομάδων που διατρέχουν κίνδυνο διακρίσεων σχετικά με την ύπαρξη φορέων ισότητας,
- την προώθηση της ισότητας και την πρόληψη των διακρίσεων,
- τη συλλογή δεδομένων από φορείς ισότητας σχετικά με τις δραστηριότητές τους και την πρόσβαση σε δεδομένα για την ισότητα που συλλέγονται από άλλους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, με σκοπό την κατάρτιση τακτικών εκθέσεων, και
- τον συντονισμό και τη συνεργασία με δημόσιες αρχές, ενδιαφερόμενα μέρη (π.χ. ΟΚΠ και κοινωνικούς εταίρους) και διεθνείς/ενωσιακούς φορείς.

Τα ενδιαφερόμενα μέρη υποστήριξαν τις πλέον φιλόδοξες επιλογές στους ανωτέρω τομείς. Σύμφωνα με τη μεγάλη πλειονότητα των ενδιαφερόμενων μερών, η μελλοντική νομοθεσία θα πρέπει να καθιστά τα κράτη μέλη υπεύθυνα για την εφαρμογή των συνθηκών που θα επιτρέπουν στους φορείς ισότητας να εκπληρώνουν πλήρως τον ρόλο τους, καθώς οι φορείς ισότητας δεν μπορούν να επιτύχουν αποτελεσματικά τους στόχους τους χωρίς τα κατάλληλα μέσα και τις εξουσίες.

Ταυτόχρονα, τόνισαν ότι η έγκριση ενισχυμένων δεσμευτικών ελάχιστων προτύπων για τους φορείς ισότητας θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη την πολυμορφία των νομικών παραδόσεων στα κράτη μέλη και να σέβεται τη θεσμική αυτονομία τους. Στο πλαίσιο αυτό, κρίθηκαν σημαντικά τα ακόλουθα στοιχεία:

- Οι εξουσίες λήψης δεσμευτικών αποφάσεων (οιονεί δικαστικά καθήκοντα) δεν θα πρέπει να επιβάλλονται σε όλους τους φορείς ισότητας· αντ' αυτού, τα κράτη μέλη θα πρέπει να είναι σε θέση να αποφασίζουν εάν θα αναθέσουν στους φορείς ισότητας εξουσίες λήψης δεσμευτικών αποφάσεων και τον καλύτερο τρόπο διασφάλισης της αποτελεσματικότητάς τους.
- Σε αυτό το στάδιο δεν θα πρέπει να δημιουργηθεί κεντρικό σύστημα διαπίστευσης από ομοτίμους για τους φορείς ισότητας· αντ' αυτού, η τακτική παρακολούθηση από την Επιτροπή σύμφωνα με κατάλογο δεικτών θα πρέπει να επιτρέπει την αξιολόγηση του βαθμού στον οποίο έχουν επιτευχθεί οι στόχοι της πρωτοβουλίας και έχουν εκπληρωθεί οι απαιτήσεις της από τα κράτη μέλη.

- Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι υπηρεσίες των φορέων ισότητας είναι διαθέσιμες σε όλα τα δυνητικά θύματα, είναι σημαντικό να υπάρχει κάποιος βαθμός ευελιξίας όσον αφορά τη φυσική παρουσία των φορέων ισότητας σε ολόκληρη την εθνική επικράτεια των κρατών μελών (π.χ. τα κράτη μέλη θα πρέπει να είναι ελεύθερα να οργανώνουν την παρουσία αυτή όπως επιθυμούν, για παράδειγμα μέσω σταθερού δικτύου γραφείων, τακτικών τοπικών επισκέψεων ή συνεργασίας με τοπικές οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών).
- Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι φορείς ισότητας διαθέτουν τις κατάλληλες εξουσίες, τις προϋποθέσεις και τα εργαλεία για την εκπλήρωση της αποστολής τους, χωρίς να καθορίζουν τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να τις εκπληρώνουν σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση (π.χ. θα έχουν την εξουσία να να παρίστανται σε δικαστικές διαδικασίες, αλλά όχι την υποχρέωση να το πράξουν).

Όλες αυτές οι πτυχές εξετάστηκαν και αντικατοπτρίζονται στην παρούσα πρόταση.

• **Θεμελιώδη δικαιώματα**

Οι στόχοι της παρούσας πρότασης συνάδουν και αποσκοπούν στη στήριξη της εφαρμογής του Χάρτη, ιδίως του άρθρου 21 το οποίο απαγορεύει κάθε διάκριση για οποιονδήποτε λόγο, όπως το φύλο, η φυλή, η εθνοτική καταγωγή, η θρησκεία ή οι πεποιθήσεις, η αναπηρία, η ηλικία ή ο γενετήσιος προσανατολισμός, και του άρθρου 23, το οποίο προβλέπει ότι «[η] ισότητα γυναικών και ανδρών πρέπει να εξασφαλίζεται σε όλους τους τομείς, μεταξύ άλλων στην απασχόληση, την εργασία και τις αποδοχές». Το άρθρο 26 αναγνωρίζει το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρία να επωφελούνται μέτρων που θα τους εξασφαλίζουν την αυτονομία, την κοινωνική και επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή στον δημόσιο βίο.

4. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Η πρωτοβουλία δεν συνεπάγεται πρόσθετο κόστος για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τους οργανισμούς της. Για την υποστήριξη της παρακολούθησης της εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, ο FRA και το EIGE θα συλλέγουν και θα αναλύουν τα σχετικά δεδομένα. Αυτό το είδος καθηκόντων καλύπτεται ήδη από τις υφιστάμενες εντολές του FRA⁵⁷ και του EIGE⁵⁸ και μπορεί να εκτελεστεί χωρίς πρόσθετους πόρους.

5. ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- **Σχέδια εφαρμογής και ρυθμίσεις παρακολούθησης, αξιολόγησης και υποβολής εκθέσεων**

Τα κράτη μέλη πρέπει να μεταφέρουν την παρούσα οδηγία στο εθνικό τους δίκαιο εντός 18 μηνών από την έναρξη ισχύος της και να κοινοποιήσουν τα μέτρα μεταφοράς στην Επιτροπή.

⁵⁷ Άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 168/2007 του Συμβουλίου, της 15ης Φεβρουαρίου 2007, για την ίδρυση Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 53 της 22.2.2007, σ. 1).

⁵⁸ Άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1922/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 2006, περί ιδρύσεως Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για την Ισότητα των Φύλων (ΕΕ L 403 της 30.12.2006, σ. 9).

Για να αξιολογηθεί πόσο αποτελεσματικά επιτυγχάνει η παρούσα πρωτοβουλία τους στόχους της, τα κράτη μέλη θα υποβάλλουν εκθέσεις σχετικά με την εφαρμογή της κάθε 5 έτη και η Επιτροπή θα εκδίδει έκθεση εφαρμογής με βάση τα στοιχεία που θα παρέχουν τα κράτη μέλη και τα δεδομένα που θα συλλέγουν ο FRA και το EIGE, σύμφωνα με κατάλογο δεικτών που θα καταρτίσει η Επιτροπή σε στενή συνεργασία με τους εν λόγω οργανισμούς και το Equinet. Η Επιτροπή σχεδιάζει να συστήσει ομάδα εμπειρογνομόνων για τη διαβούλευση με τα κράτη μέλη σχετικά με τους εν λόγω δείκτες.

- **Αναλυτική επεξήγηση των επιμέρους διατάξεων της πρότασης**

Άρθρο 1 — Σκοπός, αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής

Η παρούσα διάταξη προσδιορίζει τον σκοπό, το αντικείμενο και το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας. Διευκρινίζει ότι οι ελάχιστες απαιτήσεις που θεσπίζονται με την οδηγία εφαρμόζονται στους φορείς ισότητας που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των οδηγιών 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ.

Άρθρο 2 — Ορισμός φορέων ισότητας

Το άρθρο αυτό προβλέπει τον ορισμό ενός ή περισσότερων φορέων ισότητας από τα κράτη μέλη για την αντιμετώπιση των διακρίσεων στο πλαίσιο του πεδίου εφαρμογής των οδηγιών 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ. Αντικατοπτρίζει την αντίστοιχη διάταξη που περιέχεται στις οδηγίες 2000/43/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ.

Ακόμη και αν όλα τα κράτη μέλη έχουν ορίσει ως τώρα φορείς ισότητας, είναι αναγκαίο να διατηρηθεί στη νέα οδηγία η υποχρέωση ορισμού και σύστασης τουλάχιστον ενός φορέα, δεδομένου ότι οι ισχύουσες διατάξεις θα απαλειφθούν.

Θα απαλειφθούν επίσης οι διατάξεις που περιέχονται στις οδηγίες 2000/43/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ και προσδιορίζουν τις αρμοδιότητες ή τα καθήκοντα των φορέων ισότητας. Έχουν ενσωματωθεί στην παρούσα οδηγία, παράλληλα με τις νέες αρμοδιότητες και τα καθήκοντα που ακολουθούν:

- Ανεξαρτησία: Άρθρο 3,
- Παροχή βοήθειας σε θύματα διακρίσεων: τα άρθρα 6 έως 9,
- Γνώμες και συστάσεις: άρθρα 8, 13 και 14,
- Έρευνες και εκθέσεις: Άρθρα 14 και 15, και
- Συνεργασία: Άρθρο 12.

Άρθρο 3 — Ανεξαρτησία

Η ανεξαρτησία αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο για τη διασφάλιση της ορθής λειτουργίας των φορέων ισότητας και την εκπλήρωση της αποστολής τους.

Η διάταξη αυτή θεσπίζει γενική υποχρέωση ανεξαρτησίας για τους φορείς ισότητας, ενώ οι διατάξεις των οδηγιών για την ισότητα έχουν μόνο την απαίτηση να ενεργούν ανεξάρτητα κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους.

Στην παρούσα διάταξη απαριθμούνται ειδικές απαιτήσεις που συμβάλλουν και/ή εγγυώνται αυτή την ανεξαρτησία. Αφορούν τη νομική δομή, τη λογοδοσία, τον προϋπολογισμό, τη στελέχωση, τα οργανωτικά θέματα των φορέων ισότητας, καθώς και τους κανόνες που ισχύουν για το προσωπικό και την ηγεσία τους, ώστε να διασφαλίζεται η επάρκεια και η ανεξαρτησία τους.

Επιπλέον, η διάταξη αυτή απαιτεί από τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν ότι η εσωτερική δομή των φορέων ισότητας εγγυάται την ανεξάρτητη εκτέλεση της εντολής και των αρμοδιοτήτων τους. Από την (εσωτερική) δομή των φορέων ισότητας εξαρτάται η ικανότητά τους να ασκούν τις αρμοδιότητές τους και να εκτελούν αποτελεσματικά τα καθήκοντά τους. Για παράδειγμα, η λήψη αποφάσεων ή η γνωμοδότηση σχετικά με μια υπόθεση απαιτεί από τους φορείς ισότητας να ενεργούν με αμεροληψία, ενώ η υποστήριξη των θυμάτων μπορεί να απαιτεί από τους φορείς ισότητας να παίρνουν το μέρος τους.

Ορισμένοι φορείς ισότητας ανήκουν σε μεγαλύτερες οντότητες που ασκούν πολλαπλά καθήκοντα, όπως οι ΕΟΑΔ ή οι διαμεσολαβητές. Σε αυτές τις περιπτώσεις μπορεί να υπάρξει σύγκρουση μεταξύ αυτών των διαφορετικών καθηκόντων, όσον αφορά τους πόρους —ιδίως όταν τα καθήκοντα στον τομέα της ισότητας προστίθενται επιπλέον των άλλων καθηκόντων— και όσον αφορά την άσκηση των εξουσιών. Για παράδειγμα, οι διαμεσολαβητές καλούνται συνήθως να ενεργούν με αμεροληψία, η οποία δεν είναι πάντα συμβατή με την παροχή βοήθειας στα θύματα, μεταξύ άλλων και ενώπιον των δικαστηρίων.

Οι εντάσεις αυτές μπορούν να επιλυθούν με τη θέσπιση κατάλληλης δομής για τον φορέα, όπου οι εν λόγω εξουσίες και/ή τα καθήκοντα ασκούνται από διαφορετικά εξειδικευμένα τμήματα ή μέλη του προσωπικού, δηλαδή με την εφαρμογή δομικών «τειχών προστασίας».

Άρθρο 4 – Πόροι

Η επάρκεια πόρων αποτελεί προϋπόθεση για την αποτελεσματική λειτουργία των φορέων ισότητας και την εκπλήρωση της αποστολής τους.

Η διάταξη αυτή θεσπίζει τη γενική υποχρέωση των κρατών μελών να διαθέτουν στους φορείς ισότητας επαρκείς πόρους για την εκπλήρωση όλων των καθηκόντων τους και την αποτελεσματική άσκηση όλων των αρμοδιοτήτων τους. Επίσης, προσδιορίζει περιστάσεις και/ή τομείς που πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τα κράτη μέλη κατά τον καθορισμό των οικονομικών πόρων: κάθε αύξηση των αρμοδιοτήτων ή των καθηκόντων, ανάγκη ειδικής εμπειρογνωσίας για τη χρήση αυτοματοποιημένων συστημάτων με σκοπό την αντιμετώπιση πιθανών κινδύνων διακρίσεων, επαρκή αποθέματα για την κάλυψη δικαστικών εξόδων που μπορεί να είναι δύσκολο να προβλεφθούν, και η δομή του φορέα ισότητας στο πλαίσιο φορέα πολλαπλών καθηκόντων.

Άρθρο 5 — Πρόληψη, προώθηση και ευαισθητοποίηση

Η καταπολέμηση των διακρίσεων ξεκινά με τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την πρόληψή τους. Οι μηχανισμοί προστασίας που προτείνονται από τις υφιστάμενες οδηγίες για την ισότητα είναι ουσιαστικά αναδρομικοί (μετά την επέλευση περιστατικού διακρίσεων), εξατομικευμένοι και θυματοκεντρικοί. Οι οδηγίες δεν περιλαμβάνουν ολοκληρωμένους μηχανισμούς πρόληψης, ενώ και η πρόληψη δεν αποτελούσε ρητά μέρος των αρχικών καθηκόντων των φορέων ισότητας.

Όσον αφορά την προώθηση της ίσης μεταχείρισης, οι φορείς ισότητας αρχικά αποκαλούνταν «φορείς για την προώθηση της ίσης μεταχείρισης» στην οδηγία 2000/43/EK και στη συνέχεια

«φορείς για την ανάλυση, την παρακολούθηση και την υποστήριξη της ίσης μεταχείρισης» σε μεταγενέστερες οδηγίες για την ισότητα. Ως εκ τούτου, ο ρόλος τους στην προώθηση της ίσης μεταχείρισης ήταν πάντοτε εμφανής, αλλά ποτέ δεν προβλεπόταν ρητά στις οδηγίες.

Η διάταξη αυτή διευκρινίζει πλέον τον ρόλο των φορέων ισότητας στην προώθηση της ίσης μεταχείρισης και στην πρόληψη των διακρίσεων με την οποία έχει στενή σχέση. Η παρούσα οδηγία αποσκοπεί στη σύστασή τους ως δημόσιων φορέων, επιφορτισμένων με την προώθηση της γνώσης και την ανάπτυξη των ικανοτήτων δημόσιων και ιδιωτικών φορέων σε θέματα που σχετίζονται με την ίση μεταχείριση, με στόχο την πρόληψη της (επαν)εμφάνισης περιστατικών διακρίσεων.

Η διάταξη αυτή αποσκοπεί επίσης να διασφαλίσει ότι τα κράτη μέλη θα εγκρίνουν στρατηγική για την αντιμετώπιση του χαμηλού επιπέδου ευαισθητοποίησης σχετικά με τα δικαιώματα ισότητας και τις υπηρεσίες που παρέχονται από τους φορείς ισότητας, λαμβάνοντας υπόψη τα ειδικά χαρακτηριστικά των διαφόρων ομάδων-στόχων.

Άρθρο 6 — Παροχή βοήθειας σε θύματα

Η διάταξη αυτή προσδιορίζει τον τρόπο με τον οποίο οι φορείς ισότητας πρέπει να βοηθούν τα θύματα αμέσως μόλις λαμβάνουν τις καταγγελίες τους, παρέχοντας σχετικές και στοχευμένες πληροφορίες σχετικά με το νομικό πλαίσιο, τα διαθέσιμα ένδικα μέσα, τις υπηρεσίες που προσφέρει ο φορέας ισότητας, τους εφαρμοστέους κανόνες εμπιστευτικότητας, την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και τις δυνατότητες παροχής ψυχολογικής υποστήριξης (παρόλο που οι ίδιοι οι φορείς ισότητας δεν είναι υπεύθυνοι για την παροχή της εν λόγω υποστήριξης).

Οι φορείς ισότητας μπορούν να συλλέγουν πληροφορίες που υποβάλλονται οικειοθελώς από τα εμπλεκόμενα μέρη. Πρέπει να προβαίνουν σε προκαταρκτική αξιολόγηση όλων των καταγγελιών και να ενημερώνουν τον καταγγέλλοντα σχετικά με την αξιολόγησή τους και τις επακόλουθες ενέργειες που προτείνουν. Ανάλογα με την αξιολόγηση της υπόθεσης, μπορούν να επιλέξουν και να προτείνουν στον καταγγέλλοντα κάποια επακόλουθη ενέργεια σύμφωνα με τα άρθρα 7, 8 και 9.

Άρθρο 7 — Φιλικός διακανονισμός

Το άρθρο αυτό απαιτεί από τα κράτη μέλη να προβλέπουν τη δυνατότητα φιλικής επίλυσης διαφορών, με επικεφαλής τον ίδιο τον φορέα ισότητας ή άλλη υφιστάμενη ειδική οντότητα, κατόπιν συμφωνίας όλων των μερών να συμμετάσχουν σε μια τέτοια διαδικασία. Επαφίεται στα κράτη μέλη να καθορίσουν τις λεπτομέρειες της διαδικασίας, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.

Άρθρο 8 — Γνωμοδοτήσεις και αποφάσεις

Η διάταξη αυτή επιτρέπει στους φορείς ισότητας να διερευνούν πιθανά περιστατικά διακρίσεων και να εκδίδουν αιτιολογημένη γνώμη (μη δεσμευτική) ή απόφαση (δεσμευτική), κατόπιν καταγγελίας ή με δική τους πρωτοβουλία. Εάν διαθέτουν ήδη επαρκείς πληροφορίες που υποβάλλονται οικειοθελώς από τα εμπλεκόμενα μέρη, μπορούν να εκδίδουν τις εν λόγω γνώμες/αποφάσεις χωρίς να ζητούν περαιτέρω πληροφορίες. Όλα τα μέρη θα πρέπει να απολαύουν των κατάλληλων διαδικαστικών εγγυήσεων, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος ακρόασης.

Μέχρι σήμερα, οι φορείς ισότητας είχαν την αρμοδιότητα να διατυπώνουν συστάσεις για κάθε ζήτημα που αφορά τις διακρίσεις. Ο όρος «σύσταση» διατηρήθηκε στην παρούσα οδηγία και αναφέρεται σε συστάσεις πολιτικής βάσει των άρθρων 13, 14 και 15. Ορισμένοι φορείς ισότητας χρησιμοποίησαν επίσης την αρμοδιότητα αυτή για να διατυπώσουν «συστάσεις» σε μεμονωμένες περιπτώσεις. Για τη διάκριση αυτών των δύο περιπτώσεων, η παρούσα οδηγία χρησιμοποιεί τον όρο «γνωμοδότηση» όταν αναφέρεται στην αρμοδιότητα των φορέων ισότητας να εκδίδουν συμπεράσματα σε μεμονωμένες περιπτώσεις. Οι γνωμοδοτήσεις αυτές δεν είναι νομικά δεσμευτικές.

Ορισμένοι φορείς ισότητας έχουν την εξουσία —σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες— να εκδίδουν δεσμευτικές αποφάσεις, αν το αποφασίσουν τα κράτη μέλη. Μολονότι η παρούσα οδηγία δεν έχει ως στόχο να αναθέσει αυτή την εξουσία σε όλους τους φορείς ισότητας σε όλα τα κράτη μέλη, εξετάζει τις καταστάσεις στις οποίες οι φορείς ισότητας διαθέτουν τη σχετική εξουσία βάσει εθνικών κανόνων και επιδιώκει να διασφαλίσει την επιβολή των δεσμευτικών αποφάσεων.

Όταν υπάρχουν περιστατικά διακρίσεων, η έκδοση γνωμοδοτήσεων και αποφάσεων αποτελεί μέσο που δίνει τέλος σε ένα περιστατικό διάκρισης, αλλά και ευκαιρία για την πρόληψη παρόμοιων καταστάσεων στο μέλλον. Κατά περίπτωση, οι φορείς ισότητας υποχρεούνται να περιλαμβάνουν στις γνωμοδοτήσεις και τις αποφάσεις τους προληπτικά μέτρα, επιπλέον των ειδικών μέτρων για τη διόρθωση της κατάστασης.

Για την ενθάρρυνση και την παρακολούθηση της εφαρμογής των γνωμοδοτήσεων ή των αποφάσεων, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να θεσπίσουν κατάλληλους μηχανισμούς για την παρακολούθηση της συνέχειας που δίνεται στις γνωμοδοτήσεις, όπως οι υποχρεώσεις ανατροφοδότησης, και της επιβολής των αποφάσεων.

Άρθρο 9 — Δικαστικές διαδικασίες

Το άρθρο αυτό παρέχει στους φορείς ισότητας εξουσίες συμμετοχής σε δικαστικές διαδικασίες προκειμένου να διασφαλίζεται η τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης που ορίζεται στις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ.

Οι εξουσίες συμμετοχής σε δικαστικές διαδικασίες επιτρέπουν στους φορείς ισότητας να στηρίζουν έμπρακτα τα θύματα όσον αφορά την πρόσβασή τους στη δικαιοσύνη, αλλά και να προκαλούν τη νομική ερμηνεία των κανόνων και την κοινωνική αλλαγή μέσω στρατηγικών διαδικασιών επίλυσης διαφορών. Στο πλαίσιο αυτό, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να μπορούν να ενεργούν επ' ονόματί τους, προς το γενικό συμφέρον, ελλείψει ταυτοποιημένου θύματος και προς υποστήριξη ή για λογαριασμό περισσότερων θυμάτων. Τέλος, η δυνατότητα των φορέων ισότητας να υποβάλλουν προφορικές ή γραπτές δηλώσεις στο δικαστήριο (π.χ. *amicus curiae*) συμπληρώνει επωφελώς αυτές τις εξουσίες συμμετοχής σε δικαστικές διαδικασίες, καθώς απαιτεί λιγότερους πόρους για τους φορείς ισότητας, αλλά εξακολουθεί να τους επιτρέπει να υποβάλλουν την πραγματογνωμοσύνη τους στα δικαστήρια.

Η διάταξη αυτή διασφαλίζει επίσης ότι τα δικαιώματα των φορέων ισότητας να παρίστανται σε δικαστικές διαδικασίες τηρούν τις αρχές της δίκαιης δίκης και της ισότητας των όπλων. Ο φορέας ισότητας δεν θα επιτρέπεται να υποβάλει στη διαδικασία αποδεικτικά στοιχεία τα οποία ο φερόμενος ως δράστης ή οποιοδήποτε τρίτο μέρος ήταν νομικά υποχρεωμένο να παράσχει σε προηγούμενες έρευνες για την ίδια υπόθεση. Αυτό δεν ισχύει όταν ο φορέας ισότητας ενεργεί ως διάδικος σε διαδικασίες για την εκτέλεση ή τον δικαστικό έλεγχο μιας ίδιας απόφασης ή ενεργεί ως *amicus curiae*.

Άρθρο 10 — Διαδικαστικές εγγυήσεις

Οι διαδικασίες που προβλέπονται στα άρθρα 6 έως 9 πρέπει να πλαισιώνονται από κατάλληλες διαδικαστικές εγγυήσεις για τα εμπλεκόμενα φυσικά και νομικά πρόσωπα, όσον αφορά τα δικαιώματα υπεράσπισης, εμπιστευτικότητας και δικαστικού ελέγχου. Τα κράτη μέλη είναι υπεύθυνα για τον καθορισμό των εν λόγω εγγυήσεων σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες.

Άρθρο 11 — Πρόσβαση, προσβασιμότητα και εύλογες προσαρμογές

Για να είναι σε θέση να παρέχουν βοήθεια σε όλα τα θύματα διακρίσεων, είναι σημαντικό οι φορείς ισότητας να είναι προσβάσιμοι σε όλους τους ανθρώπους χωρίς φραγμούς και να παρέχουν δωρεάν υπηρεσίες στους καταγγέλλοντες σε ολόκληρη την επικράτεια των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένων των αγροτικών και απομακρυσμένων περιοχών. Η διάταξη αυτή απαιτεί επίσης την προσβασιμότητα όλων των υπηρεσιών, καθώς και την παροχή εύλογων προσαρμογών για τα άτομα με αναπηρία.

Άρθρο 12 — Συνεργασία

Η συνεργασία με άλλους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς είναι απαραίτητη για την προώθηση της ίσης μεταχείρισης και της απαγόρευσης των διακρίσεων, τη συμβολή στο έργο των φορέων ισότητας και τον συντονισμό της δράσης τους με εκείνες άλλων οντοτήτων.

Άρθρο 13 — Διαβούλευση

Η διάταξη αυτή έχει ως στόχο να διασφαλίσει ότι η κυβέρνηση και άλλοι δημόσιοι θεσμοί ζητούν τακτικά τη γνώμη των φορέων ισότητας σχετικά με τις δημόσιες πολιτικές που αφορούν ζητήματα ισότητας και απαγόρευσης των διακρίσεων, χάρη στην έγκριση έγκαιρων και διαφανών διαδικασιών. Επιτρέπει επίσης στους φορείς ισότητας να διατυπώνουν συστάσεις σχετικά με τις εν λόγω δημόσιες πολιτικές, αρμοδιότητα που διαθέτουν οι φορείς ισότητας από τότε που συστάθηκαν βάσει του δικαίου της ΕΕ. Ως εκ τούτου, η διάταξη αυτή συμβάλλει στην ενίσχυση του ρόλου τους ως δημόσιων εμπειρογνομόνων σε θέματα ίσης μεταχείρισης.

Άρθρο 14 — Συλλογή δεδομένων και πρόσβαση σε δεδομένα για την ισότητα

Η διάταξη αυτή καθορίζει i) τις υποχρεώσεις των φορέων ισότητας να συλλέγουν δεδομένα σχετικά με τις δραστηριότητές τους, ii) τις εξουσίες διεξαγωγής ερευνών, iii) τις εξουσίες πρόσβασης και επεξεργασίας στατιστικών στοιχείων που συλλέγονται από άλλους δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς και iv) τη δυνατότητα να διαδραματίζουν συντονιστικό ρόλο στη συλλογή δεδομένων για την ισότητα από άλλους δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς. Ως εκ τούτου, οι φορείς ισότητας θα συμβάλουν στη συλλογή δεδομένων για την ισότητα, τα οποία θα τροφοδοτούν τις εκθέσεις των ίδιων, την έκθεση παρακολούθησης της Επιτροπής που αναφέρεται στο άρθρο 16 και τις γνώσεις του κοινού σχετικά με την ίση μεταχείριση και τις διακρίσεις στα κράτη μέλη.

Επιπλέον, η διάταξη αυτή διασφαλίζει ότι οι φορείς ισότητας μπορούν να διατυπώνουν συστάσεις σχετικά με τη συλλογή δεδομένων για την ισότητα στα κράτη μέλη. Η συλλογή δεδομένων για την ισότητα έχει καθοριστική σημασία για την ενημέρωση, την ευαισθητοποίηση των πολιτών, την ποσοτικοποίηση των διακρίσεων, την παρουσίαση των τάσεων με την πάροδο του χρόνου, την απόδειξη της ύπαρξης διακρίσεων, την αξιολόγηση

της εφαρμογής της νομοθεσίας για την ισότητα, την απόδειξη της ανάγκης για θετική δράση και τη συμβολή στη χάραξη τεκμηριωμένων πολιτικών.

Άρθρο 15 — Εκθέσεις και στρατηγικός σχεδιασμός

Στόχος της διάταξης αυτής είναι να διασφαλιστεί ότι οι φορείς ισότητας προγραμματίζουν και δημοσιεύουν τακτικά εκθέσεις σχετικά με τις εργασίες τους και την κατάσταση της ίσης μεταχείρισης και της απαγόρευσης των διακρίσεων. Όταν οι φορείς ισότητας καθιστούν διαθέσιμα δεδομένα σχετικά με τις δραστηριότητές τους, σχετικά με τον αριθμό των καταγγελιών που λαμβάνονται ανά λόγο και τομέα, και σχετικά με τις διακρίσεις εν γένει στα κράτη μέλη, ενισχύουν τη γνώση του κοινού σχετικά με τις διακρίσεις και το έργο που οι ίδιοι επιτελούν.

Με τη σειρά τους, οι γνώσεις αυτές θα τους βοηθήσουν να λάβουν τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με τη μελλοντική οργάνωση του έργου τους, τις προτεραιότητές τους για τα επόμενα έτη και τον καλύτερο τρόπο κατανομής των πόρων τους.

Άρθρο 16 – Παρακολούθηση

Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, η Επιτροπή θα καταρτίσει κατάλογο κοινών δεικτών για την παρακολούθηση της εφαρμογής της παρούσας οδηγίας και θα συντάξει έκθεση εφαρμογής. Κατά την κατάρτιση των δεικτών, η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει συμβουλές από τον FRA και το EIGE. Ο κατάλογος δεικτών θα καλύπτει τους πόρους, την ανεξάρτητη λειτουργία, τις δραστηριότητες και την αποτελεσματικότητα των φορέων ισότητας, καθώς και τυχόν αλλαγές στην εντολή, τις εξουσίες ή τη δομή τους. Θα ζητηθεί η γνώμη των κρατών μελών και των ενδιαφερόμενων μερών τόσο σε εθνικό όσο και σε ενωσιακό επίπεδο, ενώ θα ληφθούν υπόψη και οι δείκτες που έχουν αναπτυχθεί από το Equinet.

Το άρθρο αυτό θεσπίζει επίσης την υποχρέωση των κρατών μελών να κοινοποιούν στην Επιτροπή κάθε 5 έτη όλες τις σχετικές πληροφορίες που αφορούν την εφαρμογή της οδηγίας βάσει των προαναφερθέντων δεικτών, ώστε η Επιτροπή να μπορεί να επανεξετάζει την εφαρμογή της οδηγίας και να συντάσσει την έκθεση εφαρμογής της.

Άρθρο 17 — Ελάχιστες απαιτήσεις

Πρόκειται για τυποποιημένη διάταξη «μη υποβάθμισης» που αφορά κράτη μέλη τα οποία έχουν, ή μπορεί να επιθυμούν να θεσπίσουν, νομοθεσία που προβλέπει υψηλότερο επίπεδο προστασίας από εκείνο που διασφαλίζει η οδηγία. Προβλέπει ότι δεν θα πρέπει να υποβαθμίζονται οι όροι που ήδη ισχύουν για τη λειτουργία των φορέων ισότητας από τα κράτη μέλη κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 18 — Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που συλλέγονται από φορείς ισότητας για την εκπλήρωση των καθηκόντων τους, για παράδειγμα κατά τη διεκπεραίωση μιας καταγγελίας, θα πρέπει να υποβάλλονται σε επεξεργασία σύμφωνα με τον γενικό κανονισμό για την προστασία δεδομένων⁵⁹. Το άρθρο αυτό ορίζει ότι οι φορείς ισότητας μπορούν να συλλέγουν

⁵⁹ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 1).

δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα μόνο όταν είναι αναγκαίο για την εκπλήρωση καθήκοντος δυνάμει της παρούσας οδηγίας. Θα πρέπει να θεσπίζονται πρόσθετες διασφαλίσεις κάθε φορά που οι φορείς ισότητας πρέπει να επεξεργαστούν ευαίσθητα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για την εκτέλεση κάποιου καθήκοντός τους.

Άρθρο 19 — Απαλοιφή των υφιστάμενων διατάξεων σχετικά με τους φορείς ισότητας

Το άρθρο αυτό τροποποιεί τις οδηγίες 2000/43/EK και 2004/113/EK ώστε να απαλειφθούν οι υφιστάμενες διατάξεις σχετικά με τους φορείς ισότητας και διευκρινίζει ότι όλες οι αναφορές στις καταργηθείσες διατάξεις πρέπει να νοούνται ως αναφορές στην παρούσα οδηγία.

Το άρθρο 21 προσδιορίζει περαιτέρω την ημερομηνία έναρξης ισχύος του εν λόγω άρθρου, ώστε να διασφαλιστεί ότι δεν θα υπάρξει κενό στη λειτουργία των φορέων ισότητας.

Άρθρο 20 – Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο

Το εν λόγω άρθρο καθορίζει το ανώτατο χρονικό περιθώριο που έχουν τα κράτη μέλη προκειμένου να ενσωματώσουν την οδηγία στο εθνικό τους δίκαιο και να κοινοποιήσουν τις σχετικές διατάξεις στην Επιτροπή. Η περίοδος αυτή ορίζεται σε 18 μήνες από την έναρξη ισχύος της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 21 — Έναρξη ισχύος

Πρόκειται για τυποποιημένη διάταξη που ορίζει ότι η οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην Επίσημη Εφημερίδα. Διασφαλίζει επίσης ότι οι ισχύουσες διατάξεις σχετικά με τους φορείς ισότητας θα παραμείνουν σε ισχύ έως ότου τεθούν σε εφαρμογή οι νέες διατάξεις.

Άρθρο 22 — Αποδέκτες

Πρόκειται για τυποποιημένη διάταξη σχετικά με τους αποδέκτες, η οποία καθιστά σαφές ότι η οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με πρότυπα για τους φορείς ισότητας στον τομέα της ίσης μεταχείρισης προσώπων ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, της ίσης μεταχείρισης προσώπων στον τομέα της εργασίας και της απασχόλησης ανεξαρτήτως θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού, της ίσης μεταχείρισης γυναικών και ανδρών σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης και όσον αφορά την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την παροχή αυτών, και την απαλοιφή του άρθρου 13 της οδηγίας 2000/43/ΕΚ και του άρθρου 12 της οδηγίας 2004/113/ΕΚ

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 19 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου¹,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής²,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών³,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη του Ευρωπαϊού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων⁴,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με ειδική νομοθετική διαδικασία,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Οι Συνθήκες και ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναγνωρίζουν το δικαίωμα στην ισότητα και το δικαίωμα στη μη διακριτική μεταχείριση ως ουσιώδεις αξίες της Ένωσης⁵, η οποία έχει ήδη εκδώσει αρκετές οδηγίες για την απαγόρευση των διακρίσεων.
- (2) Δυνάμει του άρθρου 19 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα σύμφωνα με ειδική νομοθετική διαδικασία, και μετά την έγκριση του

¹ ΕΕ C της, σ. .

² ΕΕ C της, σ. .

³ ΕΕ C της, σ. .

⁴ ΕΕ C της, σ. .

⁵ Άρθρα 2 και 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ), άρθρα 8 και 10 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), και άρθρα 21, 23 και 26 του Χάρτη.

Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, μπορεί να αναλάβει δράση για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού, με την επιφύλαξη των άλλων διατάξεων των Συνθηκών και εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων που παρέχουν στην Ένωση.

- (3) Σκοπός της παρούσας οδηγίας είναι ο καθορισμός ελάχιστων απαιτήσεων για τη λειτουργία των φορέων ισότητας, με σκοπό τη βελτίωση της αποτελεσματικότητάς τους και τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας τους, προκειμένου να ενισχυθεί η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης, όπως απορρέει από τις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ⁶, 2000/43/ΕΚ⁷, 2000/78/ΕΚ⁸ και 2004/113/ΕΚ⁹ του Συμβουλίου.
- (4) Η οδηγία 79/7/ΕΟΚ απαγορεύει τις διακρίσεις λόγω φύλου σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης.
- (5) Η οδηγία 2000/43/ΕΚ του Συμβουλίου απαγορεύει τις διακρίσεις λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής.
- (6) Η οδηγία 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου απαγορεύει τις διακρίσεις λόγω θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού, όσον αφορά την απασχόληση, την εργασία και την επαγγελματική κατάρτιση.
- (7) Η οδηγία 2004/113/ΕΚ απαγορεύει τις διακρίσεις λόγω φύλου όσον αφορά την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την παροχή αυτών.
- (8) Οι οδηγίες 2000/43/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ προβλέπουν ότι τα κράτη μέλη πρέπει να ορίζουν έναν ή περισσότερους φορείς για την προώθηση της ίσης μεταχείρισης, συμπεριλαμβανομένης της ανάλυσης, της παρακολούθησης και της υποστήριξης της ίσης μεταχείρισης όλων των προσώπων χωρίς διακρίσεις για τους λόγους που καλύπτονται από τις αντίστοιχες οδηγίες (στο εξής: φορείς ισότητας). Απαιτούν από τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν ότι οι αρμοδιότητες των φορέων αυτών περιλαμβάνουν την παροχή ανεξάρτητης βοήθειας στα θύματα, τη διεξαγωγή ανεξάρτητων ερευνών όσον αφορά τις διακρίσεις, τη δημοσίευση ανεξάρτητων εκθέσεων και τη διατύπωση συστάσεων για κάθε θέμα που αφορά τέτοιες διακρίσεις.
- (9) Η οδηγία 2006/54/ΕΚ¹⁰ και η οδηγία 2010/41/ΕΕ¹¹ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου προβλέπουν επίσης τον ορισμό φορέων ισότητας.

⁶ Οδηγία 79/7/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1978, περί της προοδευτικής εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης μεταξύ ανδρών και γυναικών σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης (ΕΕ L 6 της 10.1.1979, σ. 24).

⁷ Οδηγία 2000/43/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 2000, περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ασχέτως φυλετικής ή εθνοτικής τους καταγωγής (ΕΕ L 180 της 19.7.2000, σ. 22).

⁸ Οδηγία 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2000, για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία (ΕΕ L 303 της 2.12.2000, σ. 16).

⁹ Οδηγία 2004/113/ΕΚ του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2004, για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στην πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την παροχή αυτών (ΕΕ L 373 της 21.12.2004, σ. 37).

¹⁰ Οδηγία 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006, για την εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης (ΕΕ L 204 της 26.7.2006, σ. 23).

¹¹ Οδηγία 2010/41/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 2010, για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών που ασκούν αυτοτελή επαγγελματική

- (10) Όλα τα κράτη μέλη έχουν θεσπίσει φορείς ισότητας σύμφωνα με τις οδηγίες 2000/43/EK και 2004/113/EK. Έχει τεθεί σε εφαρμογή ένα ποικιλόμορφο σύστημα φορέων ισότητας, ενώ έχουν προκύψει και ορθές πρακτικές. Ωστόσο, πολλοί φορείς ισότητας αντιμετωπίζουν προκλήσεις, ιδίως όσον αφορά τους πόρους, την ανεξαρτησία και τις εξουσίες που απαιτούνται για την εκτέλεση των καθηκόντων τους¹².
- (11) Οι οδηγίες 2000/43/EK και 2004/113/EK αφήνουν ευρύ περιθώριο διακριτικής ευχέρειας στα κράτη μέλη όσον αφορά τη δομή και τη λειτουργία των φορέων ισότητας. Αυτό οδηγεί σε σημαντικές διαφορές μεταξύ των φορέων ισότητας που συγκροτούνται στα κράτη μέλη, όσον αφορά την εντολή, τις αρμοδιότητες, τις δομές, τους πόρους και την επιχειρησιακή λειτουργία των εν λόγω φορέων. Ως εκ τούτου, αυτό σημαίνει ότι η προστασία από τις διακρίσεις διαφέρει μεταξύ των κρατών μελών.
- (12) Αν και οι οδηγίες 79/7/ΕΟΚ και 2000/78/EK δεν απαιτούν από τα κράτη μέλη να ορίσουν φορείς ισότητας για την αντιμετώπιση των θεμάτων που καλύπτονται από τις εν λόγω οδηγίες, στα περισσότερα κράτη μέλη, όπου αυτό απαιτείται από το εθνικό δίκαιο, αρμοδιότητα για τα θέματα αυτά έχουν οι εν λόγω φορείς. Ωστόσο, αυτό δεν συμβαίνει σε όλα τα κράτη μέλη, γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα να υπάρχουν διαφορετικά επίπεδα προστασίας κατά των διακρίσεων στην Ένωση όσον αφορά τα θέματα που καλύπτονται από τις εν λόγω οδηγίες.
- (13) Για να διασφαλιστεί ότι οι φορείς ισότητας μπορούν να συμβάλουν αποτελεσματικά στην επιβολή των οδηγιών 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/EK, 2000/78/EK και 2004/113/EK με την προώθηση της ίσης μεταχείρισης, την πρόληψη των διακρίσεων και την παροχή βοήθειας σε όλα τα άτομα και τις ομάδες που υφίστανται διακρίσεις όσον αφορά την πρόσβασή τους στη δικαιοσύνη σε ολόκληρη την Ένωση, είναι αναγκαίο να θεσπιστούν δεσμευτικά ελάχιστα πρότυπα για τη λειτουργία των εν λόγω φορέων και να διευρυνθεί η εντολή τους ώστε να συμπεριλάβει και τα θέματα που καλύπτονται από τις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ και 2000/78/EK. Τα νέα πρότυπα θα πρέπει να βασίζονται στα διδάγματα που αντλήθηκαν από την εφαρμογή της σύστασης (ΕΕ) 2018/951 της Επιτροπής¹³, με βάση ορισμένες από τις διατάξεις της και με τη θέσπιση νέων κανόνων, όπου απαιτείται. Θα πρέπει επίσης να βασίζονται και σε άλλες σχετικές πράξεις, όπως η σύσταση γενικής πολιτικής αριθ. 2¹⁴ σχετικά με τους φορείς ισότητας, η οποία εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας (ECRI), και οι αρχές των Παρισίων¹⁵ που εγκρίθηκαν από τα Ηνωμένα Έθνη και εφαρμόζονται στους εθνικούς οργανισμούς ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- (14) Τα ίδια δεσμευτικά ελάχιστα πρότυπα για τη λειτουργία των φορέων ισότητας όσον αφορά τα θέματα που καλύπτονται από τις οδηγίες 2006/54/EK και 2010/41/ΕΕ

δραστηριότητα και για την κατάργηση της οδηγίας 86/613/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 180 της 15.7.2010, σ. 1).

¹² Βλ. λεπτομερή ανάλυση στο έγγραφο SWD(2021) 63 final «Φορείς ισότητας και εφαρμογή της σύστασης της Επιτροπής σχετικά με πρότυπα για τους φορείς ισότητας».

¹³ Σύσταση (ΕΕ) 2018/951 της Επιτροπής, της 22ας Ιουνίου 2018, σχετικά με πρότυπα για τους φορείς ισότητας (ΕΕ L 167 της 4.7.2018, σ. 28).

¹⁴ ECRI, Σύσταση γενικής πολιτικής αριθ. 2, που αναθεωρήθηκε όσον αφορά τους φορείς ισότητας για την καταπολέμηση του ρατσισμού και της μισαλλοδοξίας σε εθνικό επίπεδο — εγκρίθηκε στις 13 Ιουνίου 1997 και αναθεωρήθηκε στις 7 Δεκεμβρίου 2017.

¹⁵ Αρχές που διέπουν το καθεστώς των εθνικών θεσμικών οργάνων, όπως εγκρίθηκαν με το ψήφισμα 48/134 της Γενικής Συνέλευσης της 20ής Δεκεμβρίου 1993.

προβλέπονται στην οδηγία (ΕΕ).../... [σχετικά με πρότυπα για τους φορείς ισότητας στον τομέα της ίσης μεταχείρισης και των ίσων ευκαιριών μεταξύ γυναικών και ανδρών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης, και για την απαλοιφή του άρθρου 20 της οδηγίας 2006/54/ΕΚ και του άρθρου 11 της οδηγίας 2010/41/ΕΕ]¹⁶.

- (15) Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να εφαρμόζεται στη δράση των φορέων ισότητας όσον αφορά τα θέματα που καλύπτονται από τις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ. Τα πρότυπα θα πρέπει να αφορούν μόνο τη λειτουργία των φορέων ισότητας και δεν θα πρέπει να επεκτείνουν το καθ' ύλην ή το προσωπικό πεδίο εφαρμογής των εν λόγω οδηγιών.
- (16) Κατά την προώθηση της ίσης μεταχείρισης, την πρόληψη των διακρίσεων και την παροχή βοήθειας στα θύματα διακρίσεων, οι φορείς ισότητας θα πρέπει να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στις διακρίσεις που βασίζονται σε περισσότερους από έναν λόγους που προστατεύονται από τις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ.
- (17) Οι φορείς ισότητας μπορούν να εκπληρώσουν αποτελεσματικά τον ρόλο τους μόνον εάν είναι σε θέση να ενεργούν με πλήρη ανεξαρτησία χωρίς καμία εξωτερική επιρροή. Για τον σκοπό αυτόν, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη ορισμένα κριτήρια που συμβάλλουν στην ανεξαρτησία των φορέων ισότητας. Οι φορείς ισότητας δεν θα πρέπει να υπάγονται σε υπουργείο ή φορέα που λαμβάνει εντολή απευθείας από την κυβέρνηση. Κάθε μέλος του προσωπικού ή πρόσωπο που κατέχει διευθυντική θέση —για παράδειγμα ως μέλος διοικητικού συμβουλίου που διαχειρίζεται τον φορέα ισότητας, επικεφαλής του φορέα ισότητας, αναπληρωτής ή, σε περίπτωση προσωρινής θέσης— θα πρέπει να είναι ανεξάρτητο, να διαθέτει τα κατάλληλα προσόντα για τη θέση του και να επιλέγεται με διαφανείς διαδικασίες. Οι φορείς ισότητας θα πρέπει να είναι σε θέση να διαχειρίζονται τον προϋπολογισμό και τους πόρους τους, μεταξύ άλλων με την επιλογή και τη διαχείριση του προσωπικού τους, και να είναι σε θέση να καθορίζουν τις προτεραιότητές τους.
- (18) Για να διασφαλιστεί ότι οι φορείς ισότητας μπορούν να ασκούν όλες τις αρμοδιότητές τους και να εκπληρώνουν όλα τα καθήκοντά τους, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι η εσωτερική δομή των φορέων ισότητας επιτρέπει την ανεξάρτητη άσκηση των διαφόρων αρμοδιοτήτων τους. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δίνεται σε καταστάσεις στις οποίες οι φορείς θα πρέπει να είναι αμερόληπτοι και να παρέχουν στήριξη στα θύματα. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό όταν ο φορέας ισότητας διαθέτει εξουσίες λήψης δεσμευτικών αποφάσεων που απαιτούν αμεροληψία ή αποτελεί μέρος οργάνου πολλαπλών καθηκόντων όπου απαιτείται αμεροληψία για κάποιο άλλο καθήκον. Μια εσωτερική δομή που θα διασφαλίζει τον αυστηρό διαχωρισμό μεταξύ των σχετικών αρμοδιοτήτων και καθηκόντων θα πρέπει να εγγυάται ότι ο φορέας ισότητας μπορεί να τα ασκεί αποτελεσματικά.
- (19) Η έλλειψη κατάλληλων πόρων αποτελεί βασικό ζήτημα που παρεμποδίζει την ικανότητα των φορέων ισότητας να εκπληρώνουν ικανοποιητικά τα καθήκοντά τους. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι φορείς ισότητας λαμβάνουν επαρκή χρηματοδότηση, μπορούν να προσλαμβάνουν ειδικευμένο προσωπικό και διαθέτουν κατάλληλες εγκαταστάσεις και υποδομές για την αποτελεσματική εκτέλεση καθενός από τα καθήκοντά τους, εντός εύλογου χρονικού

¹⁶ COM(2022) 688.

διαστήματος και εντός των προθεσμιών που ορίζει το εθνικό δίκαιο. Τα κονδύλια του προϋπολογισμού τους θα πρέπει να είναι σταθερά, εκτός από την περίπτωση αύξησης των αρμοδιοτήτων, να προγραμματίζονται σε πολυετή βάση, και να τους επιτρέπουν να καλύπτουν έξοδα που μπορεί να είναι δύσκολο να προβλεφθούν, όπως έξοδα που συνδέονται με δικαστικές διαφορές. Για να διασφαλιστεί ότι οι φορείς ισότητας διαθέτουν επαρκείς πόρους, ο προϋπολογισμός τους δεν θα πρέπει, για παράδειγμα, να υποστεί περικοπές πολύ υψηλότερες από τις μέσες περικοπές σε άλλους δημόσιους φορείς· ομοίως, η ετήσια αύξησή τους θα πρέπει τουλάχιστον να συνδέεται με τη μέση αύξηση της χρηματοδότησης προς άλλους φορείς. Οι πόροι θα πρέπει να αυξάνονται αναλογικά εάν διευρυνθούν τα καθήκοντα και οι εξουσίες των φορέων ισότητας.

- (20) Τα αυτοματοποιημένα συστήματα, συμπεριλαμβανομένης της τεχνητής νοημοσύνης, αποτελούν χρήσιμο εργαλείο για τον εντοπισμό νοοτροπιών διακρίσεων, κίνδυνο όμως αποτελούν και οι αλγοριθμικές διακρίσεις. Ως εκ τούτου, οι φορείς ισότητας θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε ειδικευμένο προσωπικό ή υπηρεσίες που θα μπορούν να χρησιμοποιούν αυτοματοποιημένα συστήματα για το έργο τους, αφενός, και να τα αξιολογούν όσον αφορά τη συμμόρφωσή τους με τους κανόνες για την απαγόρευση των διακρίσεων, αφετέρου. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δίνεται στον εφοδιασμό των φορέων ισότητας με κατάλληλους ψηφιακούς πόρους, είτε άμεσα είτε μέσω υπεργολαβίας.
- (21) Οι φορείς ισότητας, μαζί με άλλους φορείς, διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην πρόληψη των διακρίσεων και στην προώθηση της ισότητας. Για την αντιμετώπιση των διαρθρωτικών πτυχών των διακρίσεων και για να συμβάλουν στην κοινωνική αλλαγή, θα πρέπει να προωθούν υποχρεώσεις ισότητας, ορθές πρακτικές, θετική δράση και την ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών φορέων, και να τους παρέχουν σχετική κατάρτιση, ενημέρωση, συμβουλές, καθοδήγηση και υποστήριξη. Θα πρέπει να επικοινωνούν με δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς και ομάδες που διατρέχουν κίνδυνο διακρίσεων και να συμμετέχουν σε δημόσιο διάλογο προκειμένου να καταπολεμήσουν τα στερεότυπα και να αυξήσουν την ευαισθητοποίηση σχετικά με την πολυμορφία και τα οφέλη της, στοιχείο που αποτελεί βασικό πυλώνα των στρατηγικών της Ένωσης για την ισότητα.
- (22) Πέρα από την πρόληψη, κεντρικό καθήκον των φορέων ισότητας είναι η παροχή βοήθειας στα θύματα διακρίσεων. Η βοήθεια αυτή θα πρέπει πάντα να περιλαμβάνει την παροχή βασικών πληροφοριών στους καταγγέλλοντες και την προκαταρκτική αξιολόγηση της καταγγελίας τους, με βάση τις αρχικές πληροφορίες που συλλέγονται από τα μέρη σε εθελοντική βάση. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να είναι υπεύθυνα για τον καθορισμό των λεπτομερειών βάσει των οποίων ο φορέας ισότητας θα εκδίδει την εν λόγω αξιολόγηση, όπως το χρονοδιάγραμμα της διαδικασίας ή οι διαδικαστικές εγγυήσεις έναντι επαναλαμβανόμενων ή καταχρηστικών καταγγελιών.
- (23) Για να διασφαλιστεί ότι όλα τα θύματα είναι σε θέση να υποβάλουν καταγγελία, θα πρέπει να είναι δυνατή η υποβολή καταγγελιών με διάφορους τρόπους. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να λαμβάνουν δεόντως υπόψη τη σύσταση (ΕΕ) 2018/951 της Επιτροπής, βάσει της οποίας η υποβολή καταγγελιών θα πρέπει να είναι δυνατή σε γλώσσα της επιλογής του καταγγέλλοντος η οποία να είναι κοινή στο κράτος μέλος όπου βρίσκεται ο φορέας ισότητας. Για να αντιμετωπιστεί μία από τις αιτίες στις οποίες οφείλεται ο περιορισμένος αριθμός καταγγελιών, και συγκεκριμένα ο φόβος των αντιποίνων, και με την επιφύλαξη της οδηγίας (ΕΕ) 2019/1937 σχετικά με την

προστασία των προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης¹⁷, θα πρέπει να εξασφαλίζεται εμπιστευτικότητα για τους μάρτυρες και τους πληροφοριοδότες και, στο μέτρο του δυνατού, για τους καταγγέλλοντες.

- (24) Για να προσφέρουν τη δυνατότητα ταχείας και οικονομικά προσιτής, εξωδικαστικής επίλυσης διαφορών, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προβλέπουν τη δυνατότητα των μερών να επιλύουν τις διαφορές τους με φιλικό διακανονισμό, από τον φορέα ισότητας ή άλλη υφιστάμενη ειδική οντότητα. Θα πρέπει να καθορίζουν τις λεπτομέρειες της διαδικασίας φιλικού διακανονισμού σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.
- (25) Όταν οι φορείς ισότητας έχουν υπόνοια πιθανής παραβίασης της αρχής της ίσης μεταχείρισης που ορίζεται στις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ ή 2004/113/ΕΚ, θα πρέπει να μπορούν να προχωρήσουν σε περαιτέρω ενέργειες κατόπιν καταγγελίας ή με δική τους πρωτοβουλία.
- (26) Τα αποδεικτικά στοιχεία είναι καθοριστικός παράγοντας για να διαπιστωθεί εάν υπήρξε πράγματι περιστατικό διάκρισης και συχνά βρίσκονται στα χέρια του φερόμενου ως δράστη. Ως εκ τούτου, οι φορείς ισότητας θα πρέπει να έχουν δυνατότητα πρόσβασης στις απαραίτητες πληροφορίες για τη διαπίστωση ύπαρξης διακρίσεων και να είναι σε θέση να συνεργάζονται με τις αρμόδιες δημόσιες υπηρεσίες — όπως οι επιθεωρήσεις εργασίας ή οι επιθεωρήσεις παιδείας. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν κατάλληλο πλαίσιο για την άσκηση αυτής της αρμοδιότητας, σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες και διαδικασίες.
- (27) Με βάση τα αποδεικτικά στοιχεία που συλλέγονται, είτε οικειοθελώς είτε μέσω έρευνας, οι φορείς ισότητας θα πρέπει να διαβιβάζουν την αξιολόγησή τους στον καταγγέλλοντα και στον φερόμενο ως δράστη. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να καθορίζουν τη νομική αξία της εν λόγω αξιολόγησης, η οποία μπορεί να είναι μη δεσμευτική γνωμοδότηση ή δεσμευτική εκτελεστή απόφαση. Και στις δύο περιπτώσεις θα πρέπει να αναφέρονται οι λόγοι της αξιολόγησης και να περιλαμβάνονται, όπου απαιτείται, μέτρα για την αποκατάσταση τυχόν παραβάσεων που διαπιστώνονται και για την πρόληψη περαιτέρω περιστατικών. Για να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα του έργου των φορέων ισότητας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν κατάλληλα μέτρα για την εφαρμογή των γνωμοδοτήσεων και την επιβολή των αποφάσεων.
- (28) Για την προώθηση του έργου τους και της νομοθεσίας για την ισότητα, οι φορείς ισότητας θα πρέπει να είναι σε θέση να δημοσιεύουν περίληψη των γνωμοδοτήσεων και των αποφάσεών τους χωρίς να γνωστοποιούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.
- (29) Οι φορείς ισότητας θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα να παρίστανται σε δικαστικές διαδικασίες για ζητήματα αστικού ή διοικητικού δικαίου προκειμένου να συμβάλλουν στη διασφάλιση της τήρησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης που ορίζεται στις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ. Μολονότι οι εν λόγω δικαστικές διαδικασίες θα πρέπει να υπόκεινται στο εθνικό δικονομικό δίκαιο, συμπεριλαμβανομένων των εθνικών κανόνων σχετικά με το παραδεκτό των προσφυγών, οι εν λόγω κανόνες, και ιδίως κάθε όρος έννομου συμφέροντος, δεν μπορούν να εφαρμόζονται κατά τρόπο που να υπονομεύει την αποτελεσματικότητα

¹⁷ Οδηγία (ΕΕ) 2019/1937 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2019, σχετικά με την προστασία των προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης (ΕΕ L 305 της 26.11.2019, σ. 17).

του δικαιώματος των φορέων ισότητας να αναλαμβάνουν δράση. Οι εξουσίες έρευνας και λήψης αποφάσεων και το δικαίωμα να παρίστανται σε δικαστικές διαδικασίες που παρέχονται στους φορείς ισότητας από την παρούσα οδηγία θα διευκολύνουν την πρακτική εφαρμογή των ισχυουσών διατάξεων των οδηγιών 2000/43/EK, 2000/78/EK και 2004/113/EK σχετικά με το βάρος της απόδειξης και την υπεράσπιση των δικαιωμάτων. Υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία, οι φορείς ισότητας θα είναι σε θέση να διαπιστώνουν πραγματικά περιστατικά «από τα οποία τεκμαίρεται η ύπαρξη άμεσης ή έμμεσης διάκρισης», εκπληρώνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 8 της οδηγίας 2000/43/EK, στο άρθρο 10 της οδηγίας 2000/78/EK και στο άρθρο 9 της οδηγίας 2004/113/EK. Ως εκ τούτου, η στήριξή τους θα διευκολύνει την πρόσβαση των θυμάτων στη δικαιοσύνη.

- (30) Το δικαίωμα παράστασης επιτρέπει στους φορείς ισότητας να ενεργούν εξ ονόματος ή προς υποστήριξη των θυμάτων, επιτρέποντάς τους να έχουν πρόσβαση στη δικαιοσύνη όταν τα διαδικαστικά και οικονομικά εμπόδια ή ο φόβος θυματοποίησης συχνά τους αποθαρρύνουν. Το δικαίωμα παράστασης επιτρέπει επίσης στους φορείς ισότητας να επιλέγουν στρατηγικά τις υποθέσεις που αποφασίζουν να κινήσουν ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, και να συμβάλλουν στην ορθή ερμηνεία και εφαρμογή της νομοθεσίας περί ίσης μεταχείρισης.
- (31) Ορισμένες περιπτώσεις διακρίσεων είναι δύσκολο να αντιμετωπιστούν, επειδή δεν υπάρχει καταγγέλλων που να κινεί ο ίδιος την υπόθεση. Στην απόφασή του στην υπόθεση C-54/07 (Feryn)¹⁸, η οποία κινήθηκε από φορέα ισότητας ιδίω ονόματι, το Δικαστήριο επιβεβαίωσε ότι μπορεί να διαπιστωθεί η ύπαρξη διάκρισης ακόμη και αν δεν υπάρχει ταυτοποιημένο θύμα. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό οι φορείς ισότητας να μπορούν να ενεργούν εξ ονόματός τους για την υπεράσπιση του δημόσιου συμφέροντος.
- (32) Οι φορείς ισότητας θα πρέπει επίσης να είναι σε θέση να υποβάλλουν προφορικές ή γραπτές δηλώσεις στο δικαστήριο —π.χ. *amicus curiae*— ως απλούστερο τρόπο για την υποστήριξη υποθέσεων με την πραγματογνωμοσύνη τους.
- (33) Τα δικαιώματα των φορέων ισότητας να παρίστανται σε δικαστικές διαδικασίες τηρούν τις αρχές της δίκαιης δίκης και της ισότητας των όπλων. Ως εκ τούτου, εκτός από τις περιπτώσεις στις οποίες ο φορέας ισότητας ενεργεί ως διάδικος σε διαδικασίες για την εκτέλεση ή τον δικαστικό έλεγχο μιας ίδιας απόφασης ή ενεργεί ως *amicus curiae*, ο φορέας ισότητας δεν θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να υποβάλει στο δικαστήριο αποδεικτικά στοιχεία που έχουν αποκτηθεί από προηγούμενες έρευνες για την ίδια υπόθεση και τα οποία ο φερόμενος ως δράστης ή οποιοσδήποτε τρίτος ήταν νομικά υποχρεωμένος να παράσχει.
- (34) Για να διασφαλιστεί ο σεβασμός των ατομικών δικαιωμάτων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να πλαισιώνουν τις εξουσίες των φορέων ισότητας με κατάλληλες διαδικαστικές εγγυήσεις, οι οποίες θα διασφαλίζουν την κατάλληλη προστασία των βασικών αρχών, όπως το δικαίωμα υπεράσπισης, το δικαίωμα δικαστικού ελέγχου και το δικαίωμα εμπιστευτικότητας.

¹⁸ Απόφαση της 10ης Ιουλίου 2008 στην υπόθεση Feryn (C-54/07, ECLI:EU:C:2008:397).

- (35) Οι διατάξεις σχετικά με το δικαίωμα των φορέων ισότητας να παρίστανται σε δικαστικές διαδικασίες δεν μεταβάλλουν τα δικαιώματα των θυμάτων και των ενώσεων, οργανώσεων ή άλλων νομικών οντοτήτων που επιβάλλουν τα δικαιώματα των θυμάτων που έχουν, σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζει το εθνικό τους δίκαιο, έννομο συμφέρον να διασφαλίζουν την τήρηση των οδηγιών 2000/43/EK, 2000/78/EK και 2004/113/EK, όπως ορίζεται στις εν λόγω οδηγίες.
- (36) Η αποτελεσματικότητα του έργου των φορέων ισότητας εξαρτάται επίσης από τη δυνατότητα των ομάδων που διατρέχουν κίνδυνο διακρίσεων να έχουν πλήρη πρόσβαση στις υπηρεσίες τους. Σε έρευνα που διεξήγαγε ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης¹⁹, το 71 % των ατόμων που ανήκουν σε εθνοτικές μειονότητες ή σε μειονοτικές ομάδες μεταναστών δηλώνει ότι δεν γνωρίζει καμία οργάνωση που να παρέχει στήριξη ή συμβουλές σε θύματα διακρίσεων. Ένα βασικό βήμα για τη στήριξη αυτής της πρόσβασης είναι τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι οι άνθρωποι γνωρίζουν τα δικαιώματά τους και είναι ενημερωμένοι για την ύπαρξη των φορέων ισότητας και για τις υπηρεσίες που αυτοί προσφέρουν. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τις μειονεκτούσες ομάδες και τις ομάδες των οποίων η πρόσβαση στις εν λόγω πληροφορίες μπορεί να παρεμποδίζεται, για παράδειγμα λόγω οικονομικής κατάστασης, αναπηρίας, μορφωτικού επιπέδου ή λόγω έλλειψης πρόσβασης σε διαδικτυακά εργαλεία.
- (37) Θα πρέπει να διασφαλίζεται για όλους η πρόσβαση στις υπηρεσίες και τις δημοσιεύσεις των φορέων ισότητας σε ισότιμη βάση. Για τον σκοπό αυτόν, θα πρέπει να εντοπιστούν και να αντιμετωπιστούν πιθανά εμπόδια στην πρόσβαση στις υπηρεσίες των φορέων ισότητας. Οι υπηρεσίες θα πρέπει να παρέχονται δωρεάν στους καταγγέλλοντες. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να διασφαλίζουν ότι οι υπηρεσίες των φορέων ισότητας είναι διαθέσιμες σε όλα τα δυνητικά θύματα σε ολόκληρη την επικράτειά τους, για παράδειγμα με τη σύσταση τοπικών γραφείων, συμπεριλαμβανομένων κινητών μονάδων, τη διοργάνωση τοπικών εκστρατειών ή τη συνεργασία με τοπικούς εκπροσώπους ή οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών.
- (38) Η Ένωση και όλα τα κράτη μέλη είναι συμβαλλόμενα μέρη της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία²⁰ (UNCRPD), η οποία περιλαμβάνει την υποχρέωσή τους να απαγορεύουν τις διακρίσεις λόγω αναπηρίας και να εγγυώνται στα άτομα με αναπηρία ισότιμη και αποτελεσματική νομική προστασία έναντι κάθε είδους διακρίσεων. Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να ερμηνεύεται κατά τρόπο που δεν αντίκειται στην UNCRPD. Για να εξασφαλιστεί ισότιμη και αποτελεσματική νομική προστασία και πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία σε όλες τις υπηρεσίες και δραστηριότητες των φορέων ισότητας, είναι αναγκαίο να διασφαλιστεί η προσβασιμότητα, σύμφωνα με τις απαιτήσεις που ορίζονται στην οδηγία (ΕΕ) 2019/882, καθώς και εύλογες προσαρμογές. Οι φορείς ισότητας θα πρέπει να διασφαλίζουν τη φυσική και ψηφιακή²¹ προσβασιμότητα με την πρόληψη και την άρση των εμποδίων που ενδέχεται να αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία κατά την πρόσβαση στις υπηρεσίες και τις πληροφορίες τους, καθώς και να παρέχουν εύλογες προσαρμογές, προβαίνοντας στις αναγκαίες και κατάλληλες τροποποιήσεις και προσαρμογές, εφόσον απαιτείται σε συγκεκριμένη περίπτωση.

¹⁹ Έρευνα EU-MIDIS II του FRA.

²⁰ ΕΕ L 23 της 27.1.2010, σ. 37.

²¹ Βλ. οδηγία (ΕΕ) 2016/2102 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Οκτωβρίου 2016, για την προσβασιμότητα των ιστότοπων και των εφαρμογών για φορητές συσκευές των οργανισμών του δημόσιου τομέα (ΕΕ L 327 της 2.12.2016, σ. 1) και τη σχετική εκτελεστική απόφαση.

- (39) Η παροχή της δυνατότητας στους φορείς ισότητας να συντονίζονται και να συνεργάζονται τακτικά σε διάφορα επίπεδα και σε μακροπρόθεσμη βάση, είναι καίριας σημασίας για την αμοιβαία μάθηση, τη συνοχή και τη συνέπεια, και μπορεί να διευρύνει την εμβέλεια και τον αντίκτυπο του έργου τους. Οι φορείς ισότητας θα πρέπει να συνεργάζονται, ιδίως, με άλλους φορείς ισότητας στο ίδιο κράτος μέλος και σε άλλα κράτη μέλη —μεταξύ άλλων στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Φορέων Ισότητας (Equinet)— και με δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό, ενωσιακό και διεθνές επίπεδο, όπως οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, αρχές προστασίας δεδομένων, συνδικαλιστικές οργανώσεις, επιθεωρήσεις εργασίας και παιδείας, φορείς επιβολής του νόμου, οργανισμοί με αρμοδιότητα σε εθνικό επίπεδο για την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αρχές που διαχειρίζονται κονδύλια της Ένωσης, εθνικά σημεία επαφής για τους Ρομά, φορείς καταναλωτών και εθνικοί ανεξάρτητοι μηχανισμοί για την προώθηση, την προστασία και την παρακολούθηση της UNCRPD. Η συνεργασία αυτή δεν θα πρέπει να περιλαμβάνει την ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (δηλαδή δεδομένων σχετικά με την ισότητα σε μορφή που επιτρέπει την ταυτοποίηση των ατόμων).
- (40) Οι φορείς ισότητας δεν μπορούν να εκπληρώσουν πλήρως τον ρόλο τους ως εμπειρογνομόνων στον τομέα της ίσης μεταχείρισης εάν δεν ζητείται εγκαίρως η γνώμη τους κατά τη διαδικασία χάραξης πολιτικής για θέματα που σχετίζονται με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν διαφανείς διαδικασίες για να διασφαλίσουν την έγκαιρη διαβούλευση. Θα πρέπει επίσης να επιτρέπουν στους φορείς ισότητας να διατυπώνουν συστάσεις και να τις δημοσιεύουν.
- (41) Τα δεδομένα για την ισότητα έχουν ζωτική σημασία για την ενημέρωση, την ευαισθητοποίηση των πολιτών, την ποσοτικοποίηση των διακρίσεων, την παρουσίαση των τάσεων με την πάροδο του χρόνου, την απόδειξη της ύπαρξης διακρίσεων, την αξιολόγηση της εφαρμογής της νομοθεσίας για την ισότητα, την απόδειξη της ανάγκης για θετική δράση και τη συμβολή στη χάραξη τεκμηριωμένων πολιτικών²². Οι φορείς ισότητας συμβάλλουν καθοριστικά στην ανάπτυξη σχετικών δεδομένων για την ισότητα για τους συγκεκριμένους σκοπούς, για παράδειγμα με τη διοργάνωση τακτικών συζητήσεων στις οποίες συμμετέχουν όλοι οι σχετικοί φορείς. Θα πρέπει επίσης να συλλέγουν και να αναλύουν δεδομένα σχετικά με τις δραστηριότητες των ίδιων ή να διεξάγουν έρευνες, ενώ επίσης θα πρέπει να έχουν δυνατότητα πρόσβασης και να χρησιμοποιούν στατιστικά στοιχεία που συλλέγονται από άλλους δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς —όπως εθνικές στατιστικές υπηρεσίες, εθνικά δικαστήρια, επιθεωρήσεις εργασίας και παιδείας, συνδικαλιστικές οργανώσεις ή οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών— σχετικά με τα θέματα που τους έχουν ανατεθεί βάσει των οδηγιών 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ. Τα εν λόγω στατιστικά στοιχεία δεν θα πρέπει να περιέχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.
- (42) Εκτός από τη δημοσίευση ετήσιας έκθεσης σχετικά με τις δραστηριότητές τους, οι φορείς ισότητας θα πρέπει να δημοσιεύουν τακτικά έκθεση η οποία περιλαμβάνει

²² Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 2000/43/ΕΚ του Συμβουλίου περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ασχέτως φυλετικής ή εθνοτικής τους καταγωγής (οδηγία για τη φυλετική ισότητα) και της οδηγίας 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία (οδηγία για την ισότητα στην απασχόληση) [SWD(2021) 63 final].

γενική αξιολόγηση της κατάστασης όσον αφορά τις διακρίσεις που εμπίπτουν στην εντολή τους στο οικείο κράτος μέλος. Η εν λόγω έκθεση θα πρέπει να παρέχει πληροφορίες σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς και να χρησιμεύει ως οδηγός για τον καθορισμό των προτεραιοτήτων των φορέων ισότητας για το μέλλον. Οι εκθέσεις δεν θα πρέπει να περιέχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

- (43) Για να καθορίσουν το όραμά τους για το μέλλον και να προσδιορίσουν τους σκοπούς και τους στόχους της οργάνωσής τους, οι φορείς ισότητας θα πρέπει να εγκρίνουν πολυετές πρόγραμμα. Με τον τρόπο αυτό, θα μπορέσουν να διασφαλίσουν τη συνέπεια των διαφόρων συνιστωσών του έργου τους σε βάθος χρόνου και να αντιμετωπίσουν συστηματικά ζητήματα διακρίσεων που εμπίπτουν στην εντολή τους στο πλαίσιο ενός μακροπρόθεσμου σχεδίου δράσης.
- (44) Προκειμένου να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα της παρούσας οδηγίας, είναι αναγκαίο να θεσπιστεί ένας μηχανισμός για την παρακολούθηση της εφαρμογής της και, εκτός από την παρακολούθηση της συμμόρφωσης, την αξιολόγηση των πρακτικών αποτελεσμάτων της. Η Επιτροπή θα πρέπει να είναι υπεύθυνη για την εν λόγω παρακολούθηση και να συντάσσει τακτικά έκθεση εφαρμογής. Προκειμένου να διασφαλιστούν ενιαίοι όροι για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων των κρατών μελών όσον αφορά την υποβολή εκθέσεων σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 2 όσον αφορά τα πρακτικά αποτελέσματα της παρούσας οδηγίας, θα πρέπει να ανατεθούν εκτελεστικές αρμοδιότητες στην Επιτροπή για την κατάρτιση καταλόγου σχετικών δεικτών, βάσει των οποίων θα πρέπει να συλλέγονται τα δεδομένα. Η παρακολούθηση αυτή δεν θα πρέπει να περιλαμβάνει την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
- (45) Η παρούσα οδηγία καθορίζει ελάχιστες απαιτήσεις, δίνοντας έτσι στα κράτη μέλη τη δυνατότητα θέσπισης ή διατήρησης ευνοϊκότερων διατάξεων. Η εφαρμογή της παρούσας οδηγίας δεν θα πρέπει να χρησιμεύσει ως δικαιολογία για ενδεχόμενη υποβάθμιση σε σχέση με την σημερινή κατάσταση στα κράτη μέλη.
- (46) Η παρούσα οδηγία βασίζεται στους κανόνες που ορίζονται στις οδηγίες 2000/43/EK και 2004/113/EK με τη θέσπιση ενισχυμένων προτύπων για τη λειτουργία των φορέων ισότητας. Ως εκ τούτου, οι προηγούμενες διατάξεις σχετικά με τους φορείς ισότητας στο άρθρο 13 της οδηγίας 2000/43/EK και στο άρθρο 12 της οδηγίας 2004/113/EK θα πρέπει να απαλειφθούν.
- (47) Η παρούσα οδηγία αποσκοπεί στη διασφάλιση της λειτουργίας των φορέων ισότητας σύμφωνα με ελάχιστα πρότυπα, με σκοπό τη βελτίωση της αποτελεσματικότητάς τους και τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας τους, ώστε να ενισχυθεί η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης. Δεδομένου ότι ο στόχος της παρούσας οδηγίας δεν μπορεί να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη και θα πρέπει, συνεπώς, να επιτευχθεί σε ενωσιακό επίπεδο, η Ένωση μπορεί να λάβει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, όπως καθορίζεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως ορίζεται στο ίδιο άρθρο, η παρούσα οδηγία, η οποία αυτοπεριορίζεται στον καθορισμό ελάχιστων προτύπων, δεν υπερβαίνει τα απαιτούμενα για την επίτευξη αυτού του στόχου.
- (48) Κάθε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από φορείς ισότητας δυνάμει της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να διενεργείται σε πλήρη συμμόρφωση με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα

καθήκοντα των φορέων ισότητας καθορίζονται με σαφήνεια στη νομοθεσία, σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο ε) του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679, σε συνδυασμό με το άρθρο 6 παράγραφοι 2 και 3 του εν λόγω κανονισμού. Οι φορείς ισότητας θα πρέπει να επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα μόνο στον βαθμό που απαιτείται για την εκπλήρωση των καθηκόντων τους δυνάμει της παρούσας οδηγίας, η οποία αποσκοπεί στην επιβολή των θεμελιωδών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που απορρέουν από τις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ. Τα φυσικά πρόσωπα των οποίων τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υποβάλλονται σε επεξεργασία θα πρέπει να ενημερώνονται σχετικά με τα δικαιώματά τους ως υποκειμένων των δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων των μέσων έννομης προστασίας που έχουν στη διάθεσή τους σε εθνικό επίπεδο.

- (49) Όταν, για την εκπλήρωση των καθηκόντων των φορέων ισότητας, απαιτείται η επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, δηλαδή δεδομένων σχετικά με φυλετική ή εθνοτική καταγωγή, θρησκεία ή πεποιθήσεις, αναπηρία ή γενετήσιο προσανατολισμό, τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να διασφαλίζουν ότι το εθνικό δίκαιο σέβεται την ουσία του δικαιώματος στην προστασία των δεδομένων και προβλέπει κατάλληλα και συγκεκριμένα μέτρα για τη διασφάλιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των συμφερόντων του υποκειμένου των δεδομένων, σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 2 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679. Οι εν λόγω διασφαλίσεις θα πρέπει να περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, εσωτερικές πολιτικές και μέτρα για τη διασφάλιση της ελαχιστοποίησης των δεδομένων, μεταξύ άλλων μέσω της ανωνυμοποίησης των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, εφόσον είναι δυνατόν· την ψευδωνυμοποίηση και την κρυπτογράφηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα· την πρόληψη της μη εξουσιοδοτημένης πρόσβασης και διαβίβασης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα· και τη διασφάλιση ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δεν υποβάλλονται σε επεξεργασία για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από αυτό που απαιτείται για τους σκοπούς για τους οποίους υποβάλλονται σε επεξεργασία.
- (50) Ο Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας Δεδομένων κλήθηκε να γνωμοδοτήσει σύμφωνα με το άρθρο 42 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1725 και εξέδωσε τη γνωμοδότησή του στις [ημερομηνία],

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Σκοπός, αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής

1. Η παρούσα οδηγία καθορίζει ελάχιστες απαιτήσεις για τη λειτουργία των φορέων ισότητας, με σκοπό τη βελτίωση της αποτελεσματικότητάς τους και τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας τους, προκειμένου να ενισχυθεί η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης, όπως απορρέει από τις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ.
2. Οι υποχρεώσεις που επιβάλλονται στα κράτη μέλη και τα καθήκοντα των φορέων ισότητας δυνάμει της παρούσας οδηγίας καλύπτουν τα δικαιώματα και τις

υποχρεώσεις που απορρέουν από τις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ.

Άρθρο 2

Ορισμός φορέων ισότητας

Τα κράτη μέλη ορίζουν έναν ή περισσότερους φορείς (στο εξής: φορείς ισότητας) για την άσκηση των αρμοδιοτήτων που ορίζονται στην παρούσα οδηγία.

Οι φορείς ισότητας μπορεί να αποτελούν μέρος οργανισμών με αρμοδιότητες σε εθνικό επίπεδο για την προστασία των ανθρώπινων ή των ατομικών δικαιωμάτων.

Άρθρο 3

Ανεξαρτησία

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν μέτρα για να διασφαλίσουν ότι οι φορείς ισότητας είναι ανεξάρτητοι και απαλλαγμένοι από εξωτερικές επιρροές κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους και την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, ιδίως όσον αφορά τη νομική δομή, τη λογοδοσία, τον προϋπολογισμό, τη στελέχωση και τα οργανωτικά τους θέματα.
2. Τα κράτη μέλη προβλέπουν διαφανείς κανόνες και εγγυήσεις σχετικά με την επιλογή, τον διορισμό, την ανάκληση και την πιθανή σύγκρουση συμφερόντων του προσωπικού των φορέων ισότητας, ιδίως των προσώπων που κατέχουν διευθυντική θέση, προκειμένου να διασφαλίζεται η επάρκεια και η ανεξαρτησία τους.
3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι εφαρμόζονται κατάλληλες εγγυήσεις, ιδίως στην εσωτερική δομή των φορέων ισότητας, ώστε να διαφυλάσσεται η ανεξαρτησία της άσκησης των αρμοδιοτήτων τους, κυρίως εκείνων που απαιτούν αμεροληψία και εκείνων που επικεντρώνονται στη στήριξη θυμάτων.
4. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι εφαρμόζονται κατάλληλες εγγυήσεις στην εσωτερική δομή των φορέων πολλαπλών καθηκόντων για τη διασφάλιση της αυτόνομης άσκησης των καθηκόντων που αφορούν τον τομέα της ισότητας.

Άρθρο 4

Πόροι

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι κάθε φορέας ισότητας διαθέτει τους ανθρώπινους, τεχνικούς και οικονομικούς πόρους που είναι αναγκαίοι για την εκτέλεση όλων των καθηκόντων του και για την αποτελεσματική άσκηση όλων των αρμοδιοτήτων του, για όλους τους λόγους και σε όλους τους τομείς που καλύπτονται από τις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ, μεταξύ άλλων σε περίπτωση

αύξησης των αρμοδιοτήτων, αύξησης των καταγγελιών, των δικαστικών εξόδων και της χρήσης αυτοματοποιημένων συστημάτων.

2. Όταν οι φορείς ισότητας αποτελούν μέρος φορέα επιφορτισμένου με διάφορα καθήκοντα, η παράγραφος 1 εφαρμόζεται ειδικά στα καθήκοντα που αφορούν τον τομέα της ισότητας και στο προσωπικό και τα συστήματα υποστήριξής του.

Άρθρο 5

Πρόληψη, προώθηση και ευαισθητοποίηση

Τα κράτη μέλη:

- α) εγκρίνουν στρατηγική για την ευαισθητοποίηση του γενικού πληθυσμού, σε ολόκληρη την επικράτειά τους, με ιδιαίτερη έμφαση στα άτομα και τις ομάδες που διατρέχουν κίνδυνο διακρίσεων, σχετικά με τα δικαιώματα που απορρέουν από τις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ και σχετικά με την ύπαρξη φορέων ισότητας και τις υπηρεσίες τους·
- β) διασφαλίζουν ότι οι φορείς ισότητας συμμετέχουν στην πρόληψη των διακρίσεων και στην προώθηση της ίσης μεταχείρισης, και εγκρίνουν στρατηγική που θα καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο θα συμμετέχουν σε δημόσιο διάλογο, θα επικοινωνούν με άτομα και ομάδες που διατρέχουν κίνδυνο διακρίσεων, θα παρέχουν κατάρτιση και καθοδήγηση και θα προωθούν τις υποχρεώσεις ισότητας, την ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας και τη θετική δράση μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών φορέων.

Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη και οι φορείς ισότητας λαμβάνουν υπόψη τα πλέον κατάλληλα εργαλεία και τις μορφές επικοινωνίας για κάθε ομάδα-στόχο. Δίνουν ιδιαίτερη έμφαση σε μειονεκτούσες ομάδες των οποίων η πρόσβαση σε πληροφορίες μπορεί να παρεμποδίζεται, για παράδειγμα λόγω οικονομικής κατάστασης, ηλικίας, αναπηρίας, ιθαγένειας, καθεστώτος διαμονής ή λόγω έλλειψης πρόσβασης σε διαδικτυακά εργαλεία.

Άρθρο 6

Παροχή βοήθειας σε θύματα

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι φορείς ισότητας είναι σε θέση να παρέχουν βοήθεια στα θύματα, όπως ορίζεται στις παραγράφους 2 έως 4.
2. Οι φορείς ισότητας μπορούν να λαμβάνουν καταγγελίες για περιστατικά διακρίσεων, προφορικά, γραπτά και μέσω διαδικτύου.
3. Οι φορείς ισότητας παρέχουν βοήθεια στα θύματα, αρχικά ενημερώνοντάς τα σχετικά με το νομικό πλαίσιο, συμπεριλαμβανομένων συμβουλών που αφορούν ειδικά τη συγκεκριμένη περίπτωση, σχετικά με τις υπηρεσίες που προσφέρει ο φορέας ισότητας και τις σχετικές διαδικαστικές πτυχές, καθώς και σχετικά με τα διαθέσιμα μέσα έννομης προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας προσφυγής στο δικαστήριο.

Οι φορείς ισότητας ενημερώνουν επίσης τα θύματα σχετικά με τους εφαρμοστέους κανόνες εμπιστευτικότητας, σχετικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και σχετικά με τις δυνατότητες παροχής ψυχολογικής ή άλλου είδους σχετικής υποστήριξης από άλλους φορείς ή οργανισμούς.

4. Οι φορείς ισότητας εκδίδουν προκαταρκτική αξιολόγηση καταγγελίας βάσει των πληροφοριών που υποβάλλονται οικειοθελώς από τα εμπλεκόμενα μέρη. Τα κράτη μέλη καθορίζουν τις ακριβείς λεπτομέρειες βάσει των οποίων ο φορέας ισότητας θα εκδώσει την εν λόγω προκαταρκτική αξιολόγηση.

Οι φορείς ισότητας ενημερώνουν τους καταγγέλλοντες για την προκαταρκτική τους αξιολόγηση και αν θα κλείσει η υπόθεση της καταγγελίας τους ή αν συντρέχουν λόγοι να δοθεί περαιτέρω συνέχεια, μεταξύ άλλων μέσω των διαδικασιών που προβλέπονται στα άρθρα 7, 8 και 9.

Άρθρο 7

Φιλικός διακανονισμός

Οι φορείς ισότητας πρέπει να είναι σε θέση να προσφέρουν στα μέρη τη δυνατότητα να επιλύσουν τη διαφορά τους με φιλικό διακανονισμό. Για την εν λόγω διαδικασία απαιτείται η συμφωνία των μερών, ενώ επικεφαλής μπορεί να είναι ο ίδιος ο φορέας ισότητας ή άλλη υφιστάμενη ειδική οντότητα, οπότε ο φορέας ισότητας μπορεί να διατυπώνει παρατηρήσεις προς την εν λόγω οντότητα. Η συμμετοχή σε μια τέτοια διαδικασία δεν εμποδίζει τα εμπλεκόμενα μέρη να ασκήσουν το δικαίωμα προσφυγής τους στη δικαιοσύνη.

Άρθρο 8

Γνωμοδοτήσεις και αποφάσεις

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, όταν, κατόπιν καταγγελίας ή με δική τους πρωτοβουλία, οι φορείς ισότητας κρίνουν ότι ενδέχεται να έχει παραβιαστεί η αρχή της ίσης μεταχείρισης που ορίζεται στις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ, οι εν λόγω φορείς έχουν την εξουσία να διερευνούν περαιτέρω την υπόθεση.
2. Τα κράτη μέλη παρέχουν ένα πλαίσιο που επιτρέπει στους φορείς ισότητας να εξακριβώνουν τα πραγματικά περιστατικά των υποθέσεων.

Ειδικότερα, το εν λόγω πλαίσιο παρέχει στους φορείς ισότητας πραγματικά δικαιώματα πρόσβασης στις πληροφορίες που είναι απαραίτητες για να εξακριβώσουν εάν υπάρχει πράγματι περιστατικό διακρίσεων. Προβλέπει επίσης κατάλληλους μηχανισμούς για τη συνεργασία των φορέων ισότητας με τους σχετικούς δημόσιους φορείς για τον συγκεκριμένο σκοπό.

3. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να προβλέπουν ότι ο φερόμενος ως δράστης και οποιοσδήποτε τρίτος δεσμεύεται νομικά να παρέχει κάθε πληροφορία και έγγραφο που ζητούν οι φορείς ισότητας.

4. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι φορείς ισότητας καταγράφουν γραπτώς την αξιολόγηση της υπόθεσης, η οποία περιλαμβάνει μεταξύ άλλων εξακρίβωση των πραγματικών περιστατικών και αιτιολογημένο συμπέρασμα σχετικά με την ύπαρξη περιστατικού διακρίσεων. Τα κράτη μέλη καθορίζουν εάν αυτό θα γίνει μέσω μη δεσμευτικών γνωμοδοτήσεων ή μέσω δεσμευτικών εκτελεστών αποφάσεων.

Κατά περίπτωση, οι γνωμοδοτήσεις και οι αποφάσεις περιλαμβάνουν ειδικά μέτρα για την αποκατάσταση τυχόν παραβάσεων που διαπιστώνονται και για την πρόληψη περαιτέρω περιστατικών. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν κατάλληλους μηχανισμούς για την παρακολούθηση της συνέχειας που δίνεται στις γνωμοδοτήσεις, όπως οι υποχρεώσεις ανατροφοδότησης, και για την επιβολή των αποφάσεων.

Οι φορείς ισότητας δημοσιεύουν σύνοψη των γνωμοδοτήσεων και των αποφάσεών τους, χωρίς να γνωστοποιούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

Άρθρο 9

Δικαστικές διαδικασίες

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι φορείς ισότητας έχουν το δικαίωμα να παρίστανται σε δικαστικές διαδικασίες για ζητήματα αστικού ή διοικητικού δικαίου που αφορούν την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης που ορίζεται στις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ σύμφωνα με τις παραγράφους 2 έως 5, με την επιφύλαξη των εθνικών κανόνων σχετικά με το παραδεκτό των προσφυγών.
2. Το δικαίωμα να παρίστανται σε δικαστικές διαδικασίες περιλαμβάνει:
 - α) το δικαίωμα του φορέα ισότητας να παρίσταται ως διάδικος σε διαδικασίες επιβολής ή δικαστικού ελέγχου απόφασης που έχει ληφθεί σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 4·
 - β) το δικαίωμα του φορέα ισότητας να υποβάλλει παρατηρήσεις στο δικαστήριο ως *amicus curiae*·
 - γ) το δικαίωμα του φορέα ισότητας να κινεί διαδικασίες εξ ονόματος ή προς υποστήριξη ενός ή περισσότερων θυμάτων ή να συμμετέχει σε αυτές· στην περίπτωση αυτή, απαιτείται η έγκριση των θυμάτων.
3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι ο φορέας ισότητας μπορεί να κινεί δικαστικές διαδικασίες εξ ονόματός του, ιδίως για την αντιμετώπιση διαρθρωτικών και συστηματικών διακρίσεων σε περιπτώσεις που επιλέγονται από τον φορέα ισότητας λόγω της πληθώρας, της σοβαρότητας ή της ανάγκης τους για νομική αποσαφήνιση.
4. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, εκτός από τις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 2 στοιχεία α) και β), ο φορέας ισότητας δεν υποβάλλει σε δικαστικές διαδικασίες αποδεικτικά στοιχεία που έχουν περιέλθει στην κατοχή του κατά την άσκηση των εξουσιών που προβλέπονται από το άρθρο 8 παράγραφος 3.

5. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι δεν κινούνται ούτε συνεχίζονται έρευνες σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφοι 2 έως 4 ενόσω εκκρεμούν δικαστικές διαδικασίες για την ίδια υπόθεση.

Άρθρο 10

Διαδικαστικές εγγυήσεις

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, στις διαδικασίες που αναφέρονται στα άρθρα 6, 7, 8 και 9, προστατεύονται δεόντως τα δικαιώματα υπεράσπισης των εμπλεκόμενων φυσικών και νομικών προσώπων. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι φορείς ισότητας εγγυώνται την εμπιστευτικότητα των καταθέσεων των μαρτύρων και των πληροφοριοδοτών και, στο μέτρο του δυνατού, των καταγγελλόντων.

Οι αποφάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφος 4 υπόκεινται σε δικαστικό έλεγχο, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.

Άρθρο 11

Πρόσβαση, προσβασιμότητα και εύλογες προσαρμογές

1. Τα κράτη μέλη εγγυώνται την πρόσβαση στις υπηρεσίες και τις δημοσιεύσεις των φορέων ισότητας σε ισότιμη βάση για όλους και διασφαλίζουν ότι δεν υπάρχουν εμπόδια στην υποβολή καταγγελιών.
2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι φορείς ισότητας παρέχουν όλες τις υπηρεσίες τους δωρεάν για τους καταγγέλλοντες, σε ολόκληρη την επικράτειά τους, συμπεριλαμβανομένων των αγροτικών και απομακρυσμένων περιοχών.
3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν την προσβασιμότητα και παρέχουν εύλογες προσαρμογές στα άτομα με αναπηρία, ώστε να διασφαλίζεται η ισότιμη πρόσβασή τους σε όλες τις υπηρεσίες και δραστηριότητες των φορέων ισότητας, συμπεριλαμβανομένης της παροχής βοήθειας στα θύματα, της διεκπεραίωσης καταγγελιών, των μηχανισμών φιλικού διακανονισμού, της ενημέρωσης και των δημοσιεύσεων, καθώς και των δραστηριοτήτων πρόληψης, προώθησης και ευαισθητοποίησης.

Άρθρο 12

Συνεργασία

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι φορείς ισότητας διαθέτουν κατάλληλους μηχανισμούς για να συνεργάζονται, στο πλαίσιο των αντίστοιχων πεδίων αρμοδιότητάς τους, με άλλους φορείς ισότητας εντός του ίδιου κράτους μέλους, καθώς και με σχετικούς δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, συμπεριλαμβανομένων των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, σε εθνικό, περιφερειακό, τοπικό επίπεδο, καθώς και σε άλλα κράτη μέλη και σε ενωσιακό και διεθνές επίπεδο.

Άρθρο 13

Διαβούλευση

Τα κράτη μέλη θεσπίζουν διαφανείς διαδικασίες για να διασφαλίσουν ότι η κυβέρνηση και άλλοι δημόσιοι φορείς διαβουλεύονται εγκαίρως με τους φορείς ισότητας σχετικά με τη νομοθεσία, την πολιτική, τη διαδικασία, τα προγράμματα και τις πρακτικές που σχετίζονται με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ.

Διασφαλίζουν ότι οι φορείς ισότητας έχουν το δικαίωμα να διατυπώνουν συστάσεις για τα συγκεκριμένα θέματα, να τις δημοσιεύουν και να ζητούν ανατροφοδότηση από τις οικείες αρχές.

Άρθρο 14

Συλλογή δεδομένων και πρόσβαση σε δεδομένα για την ισότητα

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι φορείς ισότητας συλλέγουν δεδομένα σχετικά με τις δραστηριότητές τους, με σκοπό την κατάρτιση των εκθέσεων που αναφέρονται στο άρθρο 15 στοιχεία β) και γ).

Τα δεδομένα που συλλέγονται αναλύονται με βάση τους λόγους και τους τομείς που καλύπτονται από τις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ και σύμφωνα με τους δείκτες που αναφέρονται στο άρθρο 16. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που συλλέγονται ανωνυμοποιούνται και, εφόσον αυτό δεν είναι δυνατόν, ψευδωνυμοποιούνται.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι φορείς ισότητας μπορούν να έχουν πρόσβαση σε στατιστικά στοιχεία σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ, τα οποία συλλέγονται από δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, συμπεριλαμβανομένων δημόσιων αρχών, συνδικαλιστικών οργανώσεων, εταιρειών και οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, όταν κρίνουν ότι οι τα λόγω στατιστικά στοιχεία είναι αναγκαία για τη συνολική αξιολόγηση της κατάστασης όσον αφορά τις διακρίσεις στο κράτος μέλος, καθώς και για την κατάρτιση της έκθεσης που αναφέρεται στο άρθρο 15 στοιχείο γ).
3. Τα κράτη μέλη επιτρέπουν στους φορείς ισότητας να διατυπώνουν συστάσεις σχετικά με τα δεδομένα που πρέπει να συλλέγονται σε σχέση με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ, σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων αρχών, των συνδικαλιστικών οργανώσεων, των εταιρειών και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Τα κράτη μέλη επιτρέπουν επίσης στους φορείς ισότητας να εκτελούν συντονιστικό ρόλο στη συλλογή δεδομένων για την ισότητα.
4. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι φορείς ισότητας μπορούν να διεξάγουν ανεξάρτητες έρευνες σχετικά με τις διακρίσεις.

Άρθρο 15

Εκθέσεις και στρατηγικός σχεδιασμός

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι φορείς ισότητας:

- α) εγκρίνουν πολυετές πρόγραμμα στο οποίο καθορίζονται οι προτεραιότητες και οι μελλοντικές δραστηριότητές τους, συμπεριλαμβανομένης της στρατηγικής που αναφέρεται στο άρθρο 5 στοιχείο β)·
- β) καταρτίζουν και δημοσιοποιούν ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων, η οποία περιλαμβάνει τον ετήσιο προϋπολογισμό, το προσωπικό και τα οικονομικά στοιχεία τους·
- γ) δημοσιεύουν έκθεση, με συστάσεις, τουλάχιστον ανά τετραετία, σχετικά με την κατάσταση της ίσης μεταχείρισης και των διακρίσεων, συμπεριλαμβανομένων πιθανών διαρθρωτικών ζητημάτων, στο κράτος μέλος όπου βρίσκονται.

Άρθρο 16

Παρακολούθηση

1. Η Επιτροπή καταρτίζει, με εκτελεστική πράξη, κατάλογο κοινών δεικτών για τη μέτρηση των πρακτικών αποτελεσμάτων της παρούσας οδηγίας. Κατά την κατάρτιση των δεικτών, η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει συμβουλές από τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων. Οι εν λόγω δείκτες καλύπτουν τους πόρους, την ανεξάρτητη λειτουργία, τις δραστηριότητες και την αποτελεσματικότητα των φορέων ισότητας, καθώς και εξελίξεις στην εντολή, τις εξουσίες ή τη δομή τους, διασφαλίζοντας τη συγκρισιμότητα, την αντικειμενικότητα και την αξιοπιστία των δεδομένων που συλλέγονται σε εθνικό επίπεδο.
2. Έως [5 έτη μετά την ημερομηνία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο], και στη συνέχεια κάθε 5 έτη, τα κράτη μέλη παρέχουν στην Επιτροπή όλες τις σχετικές πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, συμπεριλαμβανομένων δεδομένων σχετικά με τα πρακτικά αποτελέσματά της, τα οποία συλλέγονται με βάση τους δείκτες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, και ιδίως λαμβάνοντας υπόψη τις εκθέσεις που συντάσσουν οι φορείς ισότητας δυνάμει του άρθρου 15 στοιχεία β) και γ).
3. Η Επιτροπή συντάσσει έκθεση σχετικά με την εφαρμογή και τα πρακτικά αποτελέσματα της παρούσας οδηγίας, με βάση τις πληροφορίες που αναφέρονται στην παράγραφο 2 και πρόσθετα σχετικά δεδομένα που συλλέγονται σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο, ιδίως από τα ενδιαφερόμενα μέρη, από τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων.

Άρθρο 17

Ελάχιστες απαιτήσεις

1. Τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν ή να διατηρούν διατάξεις που είναι ευνοϊκότερες από τις ελάχιστες απαιτήσεις που προβλέπει η παρούσα οδηγία.
2. Η εφαρμογή της παρούσας οδηγίας ουδέποτε μπορεί να αποτελέσει λόγο για τη μείωση του επιπέδου προστασίας έναντι των διακρίσεων, το οποίο παρέχεται ήδη από τα κράτη μέλη στα θέματα που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 18

Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι φορείς ισότητας μπορούν να συλλέγουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα μόνο όταν είναι αναγκαίο για την εκπλήρωση καθήκοντος δυνάμει της παρούσας οδηγίας.
2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, όταν οι φορείς ισότητας επεξεργάζονται ειδικές κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, δηλαδή δεδομένα σχετικά με φυλετική ή εθνοτική καταγωγή, θρησκεία ή πεποιθήσεις, αναπηρία ή γενετήσιο προσανατολισμό, προβλέπονται κατάλληλα και συγκεκριμένα μέτρα για τη διασφάλιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των συμφερόντων του υποκειμένου των δεδομένων.

Άρθρο 19

Το άρθρο 13 της οδηγίας 2000/43/EK και το άρθρο 12 της οδηγίας 2004/113/EK απαλείφονται.

Οι αναφορές στους φορείς για την προώθηση της ίσης μεταχείρισης που αναφέρονται στα εν λόγω άρθρα νοούνται ως αναφορές στους φορείς ισότητας που αναφέρονται στο άρθρο 2 της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 20

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία το αργότερο εντός [18 μηνών]. Ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.

Οι διατάξεις αυτές, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, περιέχουν αναφορά στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από την αναφορά αυτή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της αναφοράς αποφασίζεται από τα κράτη μέλη.

2. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιωδών διατάξεων εθνικού δικαίου τις οποίες θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 21

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Το άρθρο 19 εφαρμόζεται από [την ημερομηνία που αναφέρεται στο άρθρο 20 παράγραφος 1].

Άρθρο 22

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες,

*Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος*